

Молода Україна

журнал українського демократичної молоді

РІК ВИДАННЯ ХХIII

СІЧЕНЬ — 1973 — JANUARY

Ч. 208

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

V. Demianenko,
80 Richelieu Dr.,
St. Catharines, Ont.

Victor Zwetkow
6465 — 43 Ave., Apt. 1
Montreal 410, Que.

В США:

Головний представник
Alex Konowal,
811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights, Ill. 60005

Iw. Ivahnenko,
Featherbed Ln.
Hopewell, N. J., 08525

Iw. Hryntko,
416 Maple Ave.
Philadelphia, Pa., 19116

L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warren, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У Зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England

В Австралії:

S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

Листування з редакцією та
адміністрацією просимо
слати на адресу:

МОЛОДА УКРАЇНА
Box 40, Postal Station "M"
Toronto, Ontario, Canada
M6S 4T2

МОЛОДА УКРАЇНА

MOLODA UKRAINA

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК: Ю. КРИВОЛАП

Редакція Колегія.

Адреса ЦК ОДУМ-у:

O. D. U. M.

221 Edridge Way
Catonsville, Md. 21228, U.S.A.

A Ukrainian Monthly Magazine.
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Democratic Youth
Association.

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: G. KRYWOLAP

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата: 12 чисел. — На два роки: 24 чисел.

У США:

12 чисел — \$5.00 (амер.), 24 числа — \$9.00 (амер.)

У Канаді:

12 чисел — \$5.00 (канадських), 24 числа \$9.00 (канадських)

Ціна одного примірника у США і Канаді: 50 центів.

В усіх країнах Південної Америки:

12 чисел — \$2.00 (американських), 24 числа — \$3.50 (америк.).

Ціна одного примірника: 0.25 amer. дол.

В усіх країнах Європи:

12 чисел — \$2.50 (америк. дол.), 24 числа — \$4.50 amerik. дол.)

Ціна одного примірника: 0.30 amer. дол.

В Австралії:

12 чисел — \$3.00 (австр. дол.), 24 числа — \$5.00 (австр. дол.)

Ціна одного примірника: 0.30 amer. дол.

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журнала, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 25 канадійських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову; рукописів не повертає.

Статті, підписані прізвищем або ініціалами автора, не завжди відповідають поглядам редакції.

У ЦЮОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Колядки. П. Степ, А. Німенко — Поезії. Ів. Беніковський — Повір'я, звичаї, обряди, забобони, пов'язані з різдвяними святами. В. Гайдарівський — Неспалима купина (продовження). А. Юриняк — Слово ювілія. О. Шевченко — Погляд у майбутнє. Д. Нитченко — Дівчина з музичним серцем. З одумівського життя і праці. Д. Грушецький — Дай, Боже, радуватися! Сторінка Юного ОДУМ-у. У світі. В Україні. Розмаїтості. Гумор.

На обкладинці: Різдво Христове. Гравюра з "Анфологіона". К. 1619 р.
"Стінопис Потелича".

ДІВА МАРІЯ ЦЕРКВУ СТРОЇЛА

Moderato. *cresc.*

Феіри. Укр. лісень Конощенка.

Сопр. Альти.

1. Ді - ва Ма - рі - я
2. Із трьо - ма две - ри - ма,

цер - кву стро - т - ла...
із трьо - ма вік - на - ми...

Тенори Баси.

Ра - дуй - ся! Ра - дуй - ся, зем - ле, вже Син Бог - жий на - ро - див - ся!

В перше віконце вскочило сонце.

Радуйся!

В друге віконце — ясен місяць.

Радуйся!

В третє віконце янгол вринув

Радуйся!

Янгол вринув, слізоњку зринув.

Ранний

З тої слізоньки Дунай розглився.

— 11 —

Але тільки Нинішній час є підхід

200 J. M. H.

Радуйся!

А в тому човні молодий іванко.

Радуйся!

Стрілочки струже, лучечок малює.

Радуйся!

Повір'я, звичаї, обряди, забобони й прикмети пов'язані з Різдвяними святами

Ні з яким іншим святом, крім Великодня, не пов'язано стільки народних повірь, звичаїв, обрядів, забобонів і прикмет, як з Різдвом або Різдвяними святами. І справді, так урочисто, і багато готується до свята наш народ тільки двічі на рік: до Великодня і Різдва.

Мета цього нарису, уникаючи повторення того, що я написав у статті "Різдвяні святки на Волині" ("Кіевская Старина", січень 1889 р., стор. 236-242) — описати всі народні звичаї, обряди, повір'я, забобони й прикмети пов'язані з Різдвом Христовим, записані, майже всі, в староконстантинівському повіті, волинської губерні.

Прийшло Уведення (21 листопада), що "празників наведе". І, справді, за ним прийшли свята, які шанує простий народ: Катерини, Варвари, Сави, Миколи, Ганни.

Із них: "Варвара ночі урве, а дня приточить", "Сава дорогу постеле" (снігову), "Як на Миколи інай — буде овес", "На Ганни інай — всякий хліб буде", "Незабаром, недалечко й "кутя" або "вілія".

На "вілію" (святвечір) перед вечером господар або старший в родині заносить у хату сніп різного збіжжя і оберемок сіна. Привітавшись з доМашніми: "Будьте здорові з Різдвом!", кладе сіно під образами — на покуті і ставить сніп. Господиня кладе на сіно книша й грудочку соли та ставить один горщик з узваром, другий з кутею. Під час цього всі в хаті сідають — "щоб кури добре на яєчках сиділи".

Увечері, по заході сонця, ціла родина, помившись, одягнувшись по-святковому, сідає за стіл вечеряти. Господар, сидячи за столом, кладе перед собою кілька книшів або пирогів, пригинається, ховаючись за ними, і питает: "А чи бачите ви мене?" Присутні, хоч і бачуть його, проте відповідають: "Ні, не бачимо". Тоді господар встає і каже до родини: "Дай же, Боже, щоб ви і на-зарік за хлібом мене не бачили".

Цей звичай починає вже заникати й тепер на Волині вживается не скрізь.

Вечеря триває досить довго, бо на неї готується багато страв: риба варена, смажена, рибний холодець, борщ, каша, вареники з капустою, квасолею, горохом, розинками, локшина та ін. Починають вечеряти завжди з куті, яку заправляють медовою ситою, цукровим розчином, маковим молоком. Вся родина, від малого до великого, повинна покушувати куті. Під час вечері п'ють також горілку. Пробуючи кутю, господар набирає її в ложку і підкидає під стелю: що більше зернят пристане до стелі, то на краще.

Кутю варять з цілих обтовчених зерен ячменю в ковельському повіті, з пшеници — у староконстантинівському і заславському повітах і на Поділлі, кам'янецький повіт.

У селян є звичай, після святої вечері (в деяких місцях на другий день свят) мати посилає дітей з вечерею до баби-повитухи, що була при їх народинах і до кумів. На вечею несуть книші, пиріжки, смажену рибу. Якщо вечеряльник уже підліток, то він сам несе вечею і до баби і до хресних батьків. Принісши її, він каже: "Просять батько і мати на вечею і я прошу". Баба чи куми, прийнявши вечею, дякують і спорожнивші миску^{*}), насипають у неї крупи, борошно або якогось зерна, а похреснику чи похресниці дають припасені заздалегідь гостинці: цукерки, горіхи, пряники. Багатші селяни для такої вечеї купують у місті пампушки, пряники, яблука та ін. Цей звичай поширений на Волині — на сусідньому Поділлі — менше.

Народні прикмети:

Якщо на святвечір ніч зірна — це на добрий приплід худоби й урожай ягід, а якщо на саме Різдво хуртовина — добре ройтимуться бджоли.

Якщо хтось під час святої вечеї чхне, то це на щастя, і родина мусить йому щось подарувати.

Якщо під час вечеї хтось подивиться у вікно знадвору і не побачить когось за столом, а ніби стопт туману на його місці, то той не дочекає другого святвечора — помре.

На ніч у святвечір (проти першого дня Різдва) залишають на столі миску або макітерку куті і в неї кладуть всі ложки, бо душі всіх померлих родичів вночі прийдуть кутю їсти.

Цієї ночі, як і під Великдень, не гасять світла — вважають гріхом; багато людей цілу ніч не сплять. Про сон проти Великодня та Різдва кажуть: "Хто в таку ніч спить, той спасіння (царство небесне) проспить".

Всі три дні різдвяних свят обід починають кутєю. Колядують не скрізь в один час: в деяких місцевостях на перший день свят увечері, а в інших на другий день увечері. Скрізь заведено, що хлопчаки ходять окремо, а дорослі окремо. На Волині колядувати ходять навіть жонаті поважні господарі-діди, а на Поділлі (кам'ян. пов.) жонаті не колядують, лише парубки.

На Волині, як і на Поділлі, багато священиків не дозволяють своїм парафіям колядувати, пояснюючи, що селяни своїми гріховними, недоладними, перекрученими колядками тільки грішать, а не славлять Бога і зневажають Його. Деякі священики не дозволяють безумовно і категорично, а інші дозволяють з умовою, якщо колядники візьмуть з церкви дзвінок і половину наколядованого віддадуть пан-отцеві на церкву, а інакше — ні. Така умова трапляється найчастіше в староконстантинівському повіті (в околицях міста).

^{*}) Носять вечею у місці, зав'язаній у хустку або рушник.

До ранку часто колядники падають з ніг і без голосу, бо їх частують і кожен співає щосили, скільки горло витримує.

Дуже часто колядники водять з собою "козу": один з колядників вбирається козою або просто жінкою чи якимсь блазнем (на Поділлі).

Учитися колядувати звичайно починають тижнів за два до свят, збираються щовечора до якоїс хати і співають. Парубки вчаться співати колядки на досвідках.

Вечори від свят-вечора до Нового року вважають святими — не можна нічого робити і люди святкують. Вітаються в ці вечори: "Будьте здорові зі святим вечером!" або коротко "Зі святим вечером!"

Проти Нового року хлопчаки ходять попід вікна щедрувати. Щедрувальникам (дітям) дають пиріжки, "щедрувальні" маленькі книшки, спеціально для цього спечені, й гроши.

Вечір проти нового року, 31 грудня, на Волині називають "богатим вечером", а на Поділлі — днем Маланки або просто "Маланкою", бо в цей день святкуються Мелані Римлянки.

На Поділлі люди 31 грудня вітаються: "Будьте здорові з Маланкою!" або коротко: "З Маланкою". Увечері парубки ходять попід вікнами хат, де є дівчата, з музикою і піснями, в яких вихвлюють дівчину. По закінченні співу дівчина запрошує парубків до хати й частує їх горілкою та закускою. В хаті парубки співають, танцюють, жартують. Коли виходять, дівчина дає їм ще й гроші. Це ходження парубків (майже цілу ніч) зветься по-місцевому — "ходити з Маланкою".

Є одне цікаве ворожіння проти нового року, щоб дізнатися про погоду наступного року. Розрізають цибулину навпіл, розділяють і беруть з неї 12 половиночок. Кожну половинку називають якимсь місяцем — січень, лютий і т. д. Потім у кожну половинку кладуть грудочку солі і залишають так на цілу ніч. А на другий день ранком дивляться: в половинці якого місяця сіль розстанула, той буде мокрий, дощовий, а в якій не розстанула, той місяць буде сухий.

Кажуть, що в ніч проти нового року, як і проти Великодня, відьми, всяка нечиста сила не шастають і не роблять людям капостей, і, взагалі, в цю ніч уся нечисть не має сили.

Є таке повір'я, що у цю ніч, рівно опівночі синім полум'ям горять гроші, закопані в землі. Хто побачить таке полум'я мусить щось зняти з себе і кинути на те місце. Якщо кине шапку, то доведеться копати у зристі тієї людини, щоб докопатися до тих грошей; кине пояс — копати треба по пояс; кине чобіт — копати по коліно. Добувати ці гроші треба самому і нікого не кликати на допомогу, аж поки клад буде в руках, інакше він не дастися в руки.

Мені довелося чути розповідь про це повір'я. — "Був собі один дуже бідний чоловік, а дуже хотів розбагатіти. Чув він від старих людей, що то під новий рік у північ горять гроші і, дочекавши нового року й півночі, став дивитися, чи не забачить де, як будуть горіти гроші. На єго щастя, заразом і на нещастья, він скоро і недалечко від себе побачив синій вогонь; не довго думавши чоловік той скоріше прибіг до того вогню, скинув з ноги постіл і кинув на огонь, а сам побіг додому за заступом. Приніс заступа і не вспів кілька разів копанути, як заступ бренькнув об якесь залізо. Скоро той чоловік викопав з землі при величного залізного сундука; вчепився чоловік за віко, щоб відчинити той сундук, але скільки не крехтів, не моцувався — не відчиняєця — та й годі. "Піду, — думає собі чоловік, — покличу жінку на поміч, тепер вже можна: гроші вже так, як і в руках". От удвох з жінкою, як вчепились, скоро відчинили сундука і тільки нахилились, щоб подивитись, що там у сундуку є, як залізне віко: грюк! — та й зачинилось, і обом голови так, як сокирою відтяло, і голови ті осталися в сундуці, а сундук пішов глибоко в землю, аж загуло, загуркотало за ним, а на тім місці, де був сундук, зосталась страшна глибока, що ні дна, ні конця єї не видно, яма". (с. Григорівка, староконст. пов. від селянина Семена Атласіока).

Ще є повір'я, що проти нового року, теж рівно

опівночі, худоба дістає дар слова й говорить. Про це повір'я, від того самого Семена Атласюка, я чув таке: "Був собі іден чоловік. Чув він теє, що скотина під новий рік в півноч говорить, та й захотів спрактикувати, чи то правда те і на самий новий рік в півноч пішов послухати, що то будуть говорити его коні. Тількищо прийшов і насторожився, аж чує, коні его і говорять.

— Наїдайся, брат, получче, — каже іден до другого, — бо завтра не скоро будеш їсти.

— Через що так? — питаетя другий.

— Бо завтра повезем нашого господаря на цвінттар ховати, — каже перший кінь. Як сказали, повезли его на другий день ховати".

Народ наш також говорить і вірить, що для того, щоб довідатись, що людину чекає наступного року, треба опівночі проти нового року піти на церковну паперть і послухати: якщо з церкви чути спів "Ісаїя лікуй!", то той, що підслухує, наступного року ожениться, якщо ж почує спів "со святыми упокой", то помре.

"То був дуже цікавий чоловік, — розповідав селянин с. Плесни заславського повіту Федір Ярощук, — котрий хотів знати, що его чикає в новім році, і, дочекавши нового року, він в північ пішов під церкву слухати. Але ж тільки прийшов він під церковні двері і приложив ухо, як зараз затрусивсь увесь, як той лист. Пришов додому і зараз вмер: в церкві співали "со святыми упокой", которое співали на другий день над тим цікавим чоловіком".

За народним повір'ям, як кому буде на новий рік, то так буде й цілий рік; якщо на новий рік веселий, щасливий, то й цілий рік буде веселий і щасливий, і навпаки; вірячи у це повір'я, злодій проти нового року "пробує щастя", і намагається неодмінно щось украсти, — щоб цілий рік щастило. Через це повір'я кожен намагається на новий рік не плакати, не сваритися, а веселитися і бути задоволеним, щоб цілий рік так було.

Є народна прикмета, якщо новорічна ніч "зірная", уродять ягоди, а якщо саме на новий рік на деревах іней, вродить хліб.

На самий Новий рік діти, і навіть дорослі хо-

тей день (5 січня) всі постять, себто голодні. Перед вечерею всі, перехрестившись, п'ють свячену воду, а потім починають вечерю кутєю.

У староконстантинівському повіті напередодні Водохрища є такий добрий звичай: господар або старший в родині бере в посудину трохи свяченої води, робить з житніх колосків кропило і, взявши грудку, посвячену на Спаса, крейди, в супроводі когось, хто несе посудину з свяченою водою в одній руці й паляницею та грудочку соли — на другій, кропить свяченою водою своє подвір'я, хату й господарські будівлі, а на всіх дверях крейдою пише хрести.

На Водохреща із кожної хати йдуть до річки, на "Йорданъ", щоб набрати й принести додому свячену йорданської води. У багатьох селах на Волині й Поділлі є звичай, що ті, хто має рушниці, приходять з ними на Йордан і, після занурення хреста у воду, вишивавшись, за командою тричі стріляють. Деякі старші й благочестиві люди щоранку, після освячення води, тричі окунаються в річці.

Йорданською водою промивають очі, мочать чоло і голову люди, в яких вони болять, і вірять, що цим вилікуються.

Кожна родина, закоркувавши у пляшці трохи йорданської води, зберігає її, як святощі і як ліки проти різних хвороб: пропасниці, вроків, пристріту, рожі та ін., для покроплення домовин померлих і багатьох інших випадків.

Ще є повір'я, що проти Водохрища, рівно опівночі, вода перетворюється у кров, але тільки благочестиві й праведні люди можуть бачити це.

На другий день після Водохрища сніп і сіно, внесені на різдвяний святвечір, виносять. Сніп вимолочують і зерно зберігають для різних випадків: обсипають ним труну з покійником перед виносом з хати, іноді й цілу хату. У деяких місцевостях Волині тим зерном обкурюють труну з померлим і хату всередині. Обсипають і обкурюють хати і коли "мрець ходить, щоб не підступив до хати". Нарід вірить, що зерно не допускає "мерців ходити". Сіно, на якому стояла кутя, теж зберігають і потім кладуть у гніздо-

Василь ГАЙДАРІВСЬКИЙ

НЕСПАЛИМА КУПИНА

(Розділ із повісті)

Ранок приніс нову несподіванку. Приходив міліціонер і вручив Степанові Яковичу Крайниченкові повістку, з'явилася сьогодні ж о такій годині, з такими й такими речами до мобілізаційного пункту, котрий міститься в залізничному клубі на Базарній вулиці, число сто двадцять друге.

Степан Якович з удаваним патосом перечитав повістку угоролос, розписався й корінець папірця віддав стомленому міліціонерові, що розносив повістки з раннього ранку. Зачинивши двері за післанцем, "рекрут" глянув на дружину, потім на доньку й сказав:

— Ще учора суддя запевняв, що мене, через мою інвалідність, до армії не візьмуть. Або його обдурили, або він нас пошив у дурні. Мабуть вже дійшло до втрати глузду. Права не знає, що діє ліва. Що ж, треба йти до мобілізаційного пункту, з'ясувати все.

— То що? Готовувати торбу? — спітала мати.

— Не треба. Щоб не сміялися люди.

Після сніданку всі троє Крайниченкі посунули на край міста, де височів клуб, перероблений з церкви. Іти довелося спроквола, бо Степанові Яковичу тяжкенько було переставляти ноги по піску, хоч він і налягав на дебелу ковінку. Базарна вулиця, що сполучала залізничне селище з центром міста, врізалася в базарну площа, і була найрухливіша. А тепер, коли в залізничному клубі провадилась мобілізація, рух на ній посилився.

Клуб стояв на просторій, зарослій бур'яном площі. Скрізь, куди не кинь оком, люди ходять, інші купками сидять на витолоченому бур'яні, розмовляють, сміються, плачуть. Як пізніше дізвався Степан Якович, ці люди проводжали мобілізованих вже не перший день. Знаходилися такі смільчаки, котрі не квапилися покидати своїх рідних та друзів, воліли з ними побуди якнай-

довше, може востаннє, адже німець жартувати не любить.

Родина Крайниченків підійшла до бар'єру, що відгороджував під'їзд до клубу. Увіходити до загороженого терену дозволялося тільки рекрутам. Про це категорично попереджав напис на великому листі фанери. Спочатку Степанові Яковичу здавалося, що рекрути, перешовши загорожу і потрапивши до своїх товаришів недолі, тупцювали, не знаючи що їм робити й куди подаватись. Але внедовзі переконався, що ніякого безладдя там не було, навпаки, мобілізаційна процедура провадилася з точністю механізму. Під стіною клубу стояв стіл, за ним сидів у цивільній одежі писар, а до столу тягнулася черга рекрутів: літніх, сивобородих і таких, що могли бути іхніми синами, зовсім хлопчаків. Писар відбирає у рекрута військову книжку, виписував з неї потрібні відомості і на тому формальності кінчались. Мобілізованого перебирає під свій нагляд кадровий старшина і ставив його у кінець шереги. Список писар закінчував сотим прізвищем, копію віддавав старшині, а оригінал згортає і зв'язував разом з відібраними військовими книжками. Сотню новомобілізованих старшина відвідав на бік, далі від столу, але досить близько до Степана Яковича, тому він міг виразно чути напутнє командирів слово.

— Тепер ви, товариші, вже числитеся бійцями непереможної Червоної Армії. Усяка самочинна відлучка вважатиметься дезертирством. А за дезертирство одна кара — розстріл. Зараз я вам призначу начальника вашої сотні. Поведе він вас до міста Старобільського, де вас призначать до певної частини. Там вас обмундирують і будуть вишколювати. На дорогу кожен з вас одержить по хлібині й кільцю ковбаси. Жодних ваших запитань чи скарг слухати не хочу. Я знаю, що пройти сто двадцять кілометрів декому здається тяжким чи й неможливим. Нічого не вдієш. Можу порадити: привчайтеся, пізніше пригодиться. А тепер скажіть, хто з вас служив у Червоній Армії?

У шерезі дехто підніс руку. Старшина розпитав їх, де вони служили й коли. Потім доручив командування одному з них і наказав новому командирів вести сотню до харчової ятки. Там рекрути отримали харч і поховали до своїх похідних торб. Покінчено вже й з цією процедурою. Старшина побажав сотні щасливого походу, а командирів дав дозвіл виrushати.

— Сотня, кроком руш! — залунала команда й новомобілізовані люди побрели на вулицю, здіймаючи курячу, а з обидвох боків колони йшли родичі, переважно жінки, діти, матері, дружини, сестри.

Надивившись на процес мобілізації, Степан

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

З Різдвом Христовим та Новим Роком сердечно вітаємо всіх виховників та виховників-кандидатів Юного ОДУМ-у та бажаємо всім радості, здоров'я і всього найкращого в житті та праці з роями Юного ОДУМ-у у філіях та на одумівських відпочинково-виховних таборах.

Команда Виховникім Юного ОДУМ-у

Юрій Криволап — комендант

Євген Кальман — писар

Іван Павленко —

референт Юнацтва Ц.К. ОДУМ-у

Якович вирішив, що йому треба шукати комісію, а тут, на площі, нема що робити. Сказав жінкам, щоб чекали на нього, й пішов за бар'єр до клюбу. У майже порожньому приміщені знайшов кабінет начальника мобілізаційного пункту. Начальник, уже сивий, з відзнаками майора, саме щось пив.

— Що у вас новенького? — спитав він, байдуже глянувши на Степана Яковича.

Степан Якович розгубився. З таким питанням можна звертатися хіба до своїх близьких знайомих. Може, начальник помилився?

— Моя новина дуже стара, — сказав він, стукувшись ковінкою в підлогу. — Я давній каліка, майже без ніг, цілковито звільнений від військової служби й раптом отримав повістку.

Який ваш фах?

— Учитель.

— Розумію, — поставивши чашку на стіл, мовив начальник. — Червона Армія потребує письменних людей. Будете писарем. Бігати вам не доведеться.

— Можу я до місця призначення їхати потягом?

— Винятків ми робити не можемо. Підете, як і всі мобілізовані з цього міста, пішки до Старобільського.

— Товаришу начальнику, та я ж зразу за нашим містом упаду, — благально мовив Степан Якович. — Прошу вас, спрямуйте мене на лікарський огляд.

— Можете падати. Їхатимуть дорогою фіри, то підберуть вас. А в лікарські оглядини не бавимось. Ідіть, отримуйте хліб та ковбасу й вирушайте.

Залишивши начальника, Степан Якович пошканчивав до своєї родини.

— Залагодив? — спитала дружина, коли вони вже йшли вулицею.

— Цілковито. Готуй, жінко, торбу з сухарями та білизну. Мальбрук збирається в похід.

— Загинеш, Степане, — скрушно мовила Наталя Панасівна. — Не від кулі німецької, а від байдужості людської.

— Не вболівай даремно, Наталю, — заспокоював дружину Степан Якович. — Якось собі раду даватиму. Мені ж хочеться побачити, чим ця війна кінчиться. Чи хоч цього разу здійснятися надія народу?

— Залиш, Степане, мудрування на пізніше, — не забуваючи про обережність, суворо сказала дружина.

Дома Степан Якович ліг на стареньку кушетку й, дивлячись у стелю, вголос міркував:

— Кінчиться війна й розпочнеться страшний суд. Нарід очищатиме землю свою від погані. Звір пожиратиме звіра. Зникне з лиця землі велика кривда й заживуть люди так, як прорік Таракас Григорович: "В своїй хаті своя правда і сила, і воля..." Здається так він казав...

— Я не маю сумніву в тому, що казав Таракас Григорович, — відгукнулася з кухні Наталя Па-

насівна. — Не маю сумніву і в тому, що ти дуже добре запам'ятав думки старого Зубенка й зараз їх, може й несвідомо, повторюєш. Але навіщо, скажи мені, будь ласка?

— Щоб не забути. Такі люди, як Гордій Климович, приходять у світ бути вчителями. Шкода, що і його не беруть до армії. Нам би разом веселіше було. Треба попрощатися з ним. Невідомо ж, чи колись доведеться ще нам побачитись.

Степан Якович вечірніми годинами частенько навідувався до шкільного сторожа, вони вдвох зачиналися в клясній кімнаті й могли говорити до півночі.

Колишній селянин, з малоземельних, дядько Зубенко, чи як його величав учитель, — Гордій Климович, відмовився йти до утворюваного в їхньому селі колгоспу, покинув село, взявши з собою родину — дружину й двоє дітей. Він мав намір дістатися до Донбасу, де, за чутками, знаходили собі пристановище втікачі. Та в одному з невеликих міст Зубенкову родину випадково побачила на базарі Наталя Панасівна, розчулилася і забрала їх додому, щоб мандрівники трохи перепочили. Степан Якович допоміг Зубенкові влаштуватися в школі сторожем.

Степана Яковича вабила Зубенкова селянська практичність, яка допомагає їм переживати різні зневоди.

Вони, Степан Якович і Гордій Климович, не зважаючи на ріжницю в освіті й становищі, стались один до одного з повагою, приятелювали. Коли Степан Якович починав нудитися, коли відчував потребу поділитись з кимось думками, він виходив на своє просторе подвір'я, засаджене декоративними й садовими деревами, відсовував у паркані тільки йому знаний обапіл, і, просмінувшись на другий бік, опинявся на шкільному подвір'ї.

Цього разу Степана Яковича привела до приятеля не нудьга й не бажання послухати своєрідне мереживо думок, а питання мобілізації.

Наталя Панасівна поралася з солдатською торбою. Її хотілося вкласти в неї все, потрібне людині у поході, поза свою хатою, серед чужих людей, чи й взагалі в степу, під голим небом. Завдання це здавалося жінкам — матері й дочці — нерозв'язним. Потрібні батькові речі не могли вміститися не то що в мішку, а навіть у їхній великій скрині, яку хіба не на спині, а на просторому возі треба було б везти.

Батько повернувся від Зубенка вже підвечір і попередив, що виrushatime з дому щойно споччине, за дві-три години.

— А це ж чому проти ночі? — здивувалася мати. — Завтра дня не буде?

— Краще сьогодні...

Він одвернувся до стіни й внедовзі міцно спав, чим здивував жінок, бо Степан Якович часто міг ворочатися в ліжку трохи не до ранку. Уляна висловила припущення, що це через відпруження нервів. Мати з нею погодилася.

Прокинувся батько, коли надворі вже споночіло. За вечерею казав дружині:

— За Уляну я не турбуюсь. Вона дівчина зу-
бата, зможе себе захистити. А за тебе, Наталю,
я побоююсь. Ти у нас герой воювати з нами. А
не знаю, чи вистачить у тебе снаги відбиватися
від тисячі напастей, значно гірших, як я та Уля-
на. Отож, Наталю, я домовився з Гордієм Кли-
мовичем, щоб він допомагав тобі. Отже, виникне
якась скрута — звертайся до нього.

— А ти думаєш, що його не заберуть?

— Якщо й заберуть, то не до армії. Він же
числиться в політично неблагонадійних. А от
арешту він побоюється.

— Отож і надійся.

Степан Якович підійшов до ліжка. На ньому
лежала ще не зібрана торба і купа речей, що з
них треба було відібрати найпотрібніше. Цю клоп-
тітку проблему Степан Якович розв'язав дуже
просто. Він поклав до своєї похіднії супутниці дві
пари білизни, дві верхні сорочки й кілька крава-
ток, ніби збирався йти не на війну, а десь на
весілля. Жінки спостерігали й мовчали. Не такий
бо час, щоб сперечатися.

За цією дивовижовою постала й інша. Закинувши
за спину торбу, Степан Якович раптом заборонив
жінкам його проводжати. Він хоче йти сам.

Іхній протест не допоміг. Мати, як стояла се-
ред хати, так там і залишилась, а Уляна все ж
випровадила батька з двору. Ніч темна, аж чорна:
ані зірки, ані місяця, ані вогнища в якомусь
вікні.

Дивлячись в той бік, де зникла батькова по-
стать, Уляна думала: чому батько вирушив проти
ночі? Адже тепер мобілізаційний пункт напевне
не працює. Не буде ж батько ночувати в бур'я-
нах. І чому він заборонив проводжати? Охоплена
тривогою, Уляна пішла слідом за батьком. Швид-
ко знову побачила його силует, що хитаючись
поволі посувався вперед. Уляна йшла за батьком
на такій відстані, аби не згубити його з очей, але
її щоб він не помітив, що за ним слідують.

На свій подив вона побачила, що на розі вулиці
батько повернув не праворуч, до Базарної вулиці,
а в протилежний бік. Куди ж він прямує? Вулиця
виходить у степ, зразу ж за останнім рядом домів
починаються стрімкі глинища, невичерпні запаси
будівельного матеріалу, а далі за ними тече серед

ХРИСТОС РОДИВСЯ!

Вітаємо з Різдвом Христовим та Новим Роком
Центральний Комітет ОДУМ-у та головні Упра-
ви ОДУМ-у США й Канади, Управу ТОП-у,
редакції журналу ОДУМ-у "Молода Україна" та
газети "Українські вісті" в Німеччині, всю оду-
мівську родину, управу корпорації для утримання
дому ОДУМ-у в Чікаго та її членів та всіх тих,
хто допомагає в праці ОДУМ-у, українські цер-
кви, членів демократичного руху, українські мо-
лодечі, громадські та релігійні організації і всіх
наших друзів та прихильників і бажаємо всього
найкращого в Новому Році!

Філія ОДУМ-у в Чікаго

високих очеретів тиха річка. По той бік річки
розтягнулося над берегом довжелезне, на кілька
кілометрів, село. Невже батько вирішив дістатися
до того села? Ни, на розі він ще раз повернув
ліворуч, а дійшовши до шкільного саду, раптом
зник — його поглинула густа темрява, що
здавалося бездонною і страшною прівою. Ледь
чутно шелестіло листя, Уляні ж здава-
лося, що в прівру течуть струмки невидимої, та-
кож либо чорної води. І тоді Уляна здогада-
лась, що батько робив усе можливе, аби у неї
її матері склалось враження, ніби він пішов до
війська. Насправді ж він має інший намір: хоче
за допомогою свого приятеля, Прісного батька,
шкільного сторожа Зубенка, десь від мобілізації
сховатися і перебути до приходу німців. Уляна
усміхнулась. Не такий вже батько наївний, як на
перший погляд здається, але не такий і хитрий,
щоб обдурити жінок.

Повернулася Уляна додому в піднесеному на-
строї, з думкою поки що матері нічого не казати
про батьків захід рятуватися й не додавати її
нових турбот і хвилювань.

Наступного дня Уляна повіла Прісі, що вчора
батька забрали до армії, говорила її придивлялася
до виразу її обличчя, як вона реагує на цю віст-
ку. Прісія болівала за батьковим приятелем, а
її колишнім вимогливим, але справедливим учите-
телем.

— Як же він воюватиме з своїми хворими
ногами? — здивована питала вона Уляну.

Уляна переконалась, що подруга не знає нічого.
Тепер треба подбати про себе. Треба ж кудись
дітися, влаштуватися десь на працю, але не в
своєму місті, щоб не потрапляти на очі Розову
її не розпалювати його хворобливу уяву. А також
щоб уникнути копання у далекому степу проти-
танкових ровів. Доведеться, як радив батько, за-
лишити матір під Зубенків додгляд, а самій виїхати
до Полтави чи й до Харкова, працювати у вій-
ськовому шпиталі. Про іншу якусь роботу вона
не думала. Можливо в цьому рішенні було по-
клікання долі.

Але виїхати Уляна не встигла. Її забрали на
скопи. Узяла з собою чималу валізу з усім, що
буде потрібне в степовому житті, навіть вовняну
ковдрю. Чутки, як там доводиться жити людям,
кружляли по всьому місту. Щодня від будинку
міської ради відходили вантажні авта, везли у
степ за сто й більше кілометрів робочу силу і там
приєднували до трудової армії, що перекопувала
всю Україну глибочезним і широчезним ровом,
через котрий не могли б перейти німецькі танки.
Трудова армія складалася переважно з дівчат,
хоч не мало в ній було й молодих солдаток, і
старшого віку жінок. Чоловіки потрапляли на
окопи тільки з великими фізичними або політич-
ними вадами, цілковиті каліки й клясововорожий
елемент, що не надавався на мобілізацію до армії.
До цієї армії партійні організації додавали своїх
членів, як керівників і політичних виховників.

Уляна мобілізацією до трудової армії не дуже
журилась. Її гірше не буде, як іншим дівчатам.

Адже вона — спортивка, фізична праця їй не буде занадто тяжкою.

Іхали майже увесь день, а під вечір авто зупинилося в якомусь великому селі. Дівчат примістили в порожній клуні. Чоловіків повели кудись до іншого місця. Дівчата — так чомусь називали всіх жінок на окопах, незалежно від їхнього віку, — повкладалися спати в кутку клуні. Свіжа солома пахла чимось приємно паморочливим. Стомлені далекою дорогою, вони швидко поснули.

**

У двері хтось несамовито загрюкотів. Наталя Панасівна, забувши про рішення бути обережною, відщепнула двері, і в сіні влетів Розов.

— Це правда? Це правда, питую я вас? — веселливо вигукнув він, не привітавшись.

— Може й правда, а може й ні, — спокійно, не приховуючи глузування, відповіла йому Наталя Панасівна. — Усе залежить від того, що ви хочете дізнатися.

Розов змусив себе трохи вгамуватися.

— Я бачився з громадянкою Гавриш, Ориною Миронівною, колишньою учителькою. Вона сказала мені, що Уля поїхала на окопи...

— Ви не точно висловлюєтесь, товаришу суддя.

— Не вона поїхала, а її мобілізували й повезли.

— Куди? — вихопилось у Розова.

— Напевне, десь під фронт. Окопи ж потрібні солдатам, а не пастухам.

— Що ви наростили! Що наростили! — розплачливо вигукував Розов. — І чого ж ви мене не попередили? Я б ужив заходів. Для Улі й тут би робота знайшлася.

— Такий з вас жених, — кепкувала Наталя Панасівна. — Наречену свою спровадив до трудової армії, тестя віддав у солдати, а тоді ще й гармидер здіймає, винних шукає. Доведеться вам, товаришу, зачекати, поки кінчиться війна. Тоді приходьте. А покищо нам балакати нема про що.

— Заждіть трохи, Наталю Панасівно, не спроваджуйте так хутко. Давайте з вами поміркуємо, як відправити зроблене.

— Можу й зачекати, — погоджувалась Наталя Панасівна. — Але до хати запросяти вас мені не личить. Я ж таки жінка. Люди легко повірять, що ви мій кавалер. Ми ж, здається, однолітки з вами.

— Казна що, — мурмотів Розов, удаючи, що не чув глузування. — Про Степана Яковича мова відпадає. Десь буде корисний, байдуже, що у нього ноги хворі. А Улю я з окопів поверну. Вона потрібна тут.

— Кому?

— В першу чергу державі, а потім і мені.

— Ніби й цивільна ви людина, а на жінку дивитесь по-військовому. Та мені здається, що Уляна не захоче користатися з вашої протекції.

— У неї не питатимуться. Як треба, то треба. А ви, Наталю Панасівно, готовтесь до евакуації. Поїдемо втрьох.

— А може б таки взяли й Степана Яковича?

Розов не зрозумів іронії.

— З армії звільнити не можна, — сказав він.

Тиждень Розова не було. Потім знову з'явився, але якийсь інакший, присмирілий, подібний на обскубаного в герцю півня.

— А, це ви? — з удаваною чесністю зустріла його Наталя Панасівна. — То заходьте до хати, розкажете, що є новенького...

Вона зовсім забула, що минулого разу запевняла, ніби запрошуувати його до себе їй не личить з моральних мотивів.

— Новини у мене дуже погані, Наталю Панасівно, — поквапливо сідаючи, казав Розов. — У міській раді навіть списка з Уляніним прізвищем знайти не можуть. Суцільне безладдя, плутанина, хаос. Невідомо куди її спрямували. Тож відкликати з окопів не можна. В зв'язку з цим доводиться міняти наші пляни. Якщо Уляна хоча б за день до приходу німців додому не повернеться, то евакуватися не будемо. Я залишуся на підпільній роботі, щоб не розлучатися з Уляною. Вона буде моїм другом і товарищем у диверсіях і винищенні окупантів.

— Марний ваш намір, товаришу Розов, — відповіла Наталя Панасівна. — Оскільки я знаю, Уляна хоче йти на працю до шпиталю, бути медичною сестрою.

— Вітаю її! — захоплено вигукнув Розов. — Нічого інакшого я від неї і не сподівався. Вона поводиться, як і належить патріотці нашої соціалістичної батьківщини.

— Авжеж, — погоджувалась Наталя Панасівна. — Та в мене виникає питання: а чи личитиме вам крутитися біля спідниць? Беріть рушницю в руки і йдіть воювати проти німців.

— Так говорять ті, хто не знає, якої важності надає партизанському рухові наша партія на чолі з товаришем Сталіним. Ми не даватимемо ворогові спокою ні на хвилину й змусимо його до втечі. Ворога ми розтрощимо! — патетично закінчив свою тираду Розов.

— Дай, Боже...

Наталя Панасівна хотіла була відповісти йому прислів'ям: "Дай, Боже, нашому теляті вовка з'їсти", — але вчасно втрималася.

— Я заготовив деякі харчі нам на евакуацію. Маю борошно, олію, сало, дещо з крупу, перловку, манку тощо. Та в зв'язку зі зміною обставин, можу всі запаси передати до вашого розпорядження.

Господиня красненько подякувала, сказавши, що вона нестачі в харчах не відчуває, усе потрібне їй має. Насправді ж так воно не було.

Лише відходячи, Розов помітив, що він сидів у хаті в картузі. Майбутня теща може подумати, що у нього нема жодної поваги до неї. Кожне жадає поваги. Де її і набратися! Звичайно, він картуза скинув би, якби здогадався, проте, це гріх невеликий. Зате ж у картузі Розов мав вигляд статичної людини, значно вищої на зріст, а це одне вже варте того, щоб знехтувати міщанські норми поведінки. Не дарма ж говориться, що мета виправдовує засоби.

(Далі буде)

А. ЮРИНЯК

СЛОВО ЮВІЛЯТА

10 грудня 1972 р. в залі УКО (Український Культурний Осередок) в Лос Анжелесі відбулася ювілейна імпреза з нагоди 70-ліття народження і 50-ліття літературної діяльності письменника і журналіста Анатолія Юриняка. Вся мистецька програма (за винятком деяких точок понад нею) складалися з творів ювілята: співаних, декламованих, читаних. Огляд творчого шляху А. Юриняка подав письменник Ол. Шпилька з Сан Дієго. Наприкінці УКО нагородив А. Юриняка грамотою "на знак пошани і вдячності за невтомну плідну працю на ниві української культури", як написано в тексті грамоти. Також А. Юриняк виголосив "Слово ювілята", текст якої подаємо.

Дорогі друзі, земляки, достойна громадо!

Відомо, що ми, працівники пера, краще пишемо, ніж промовляємо. Але сьогодні мені як ювілятові можна пробачити некрасномовність, фіксуючи увагу на самому змісті.

Mi — i молодь. Ми — це, розуміється, старші громадяни української колонії великого Лос Анджелесу. Молодь — це наші діти, наше майбутнє. Вони сьогодні танцюють (якраз цієї самої години) українські танки в телевізійній програмі: це здається нашій молоді набагато актуальнішим і атрактивнішим, ніж ушанування українського письменника з його мистецькою програмою.

Мимоволі в пам'яті зринає образ "Останнього могікана" з давно читаного твору Фенімора Купера. Він бо, цей образ, добре "прикладається" до даної ситуації. (Маю на увазі не тільки себе, а взагалі старших діячів культури й мистецтва в еміграції).

А проте... а проте на чолі сьогоднішньої програми я свідомо поставив мажорний "Заспів": "Співаймо сьогодні байдарі пісні".

Чому? Бо закон суспільного розвитку, закон життя всього сущого на землі — це змагання, боротьба за збереження і утвердження себе — як індивіда, потім як роду-плем'я, далі як народу-нації. Хай рождені вже тут, на цій землі, наші діти почивають себе більше американцями, ніж українцями. Але це зовсім не змушує нас, старших громадян, здавати без бою свої позиції як українців-носіїв своєрідної духової і матеріальної культури.

Що більше: народжені на українській землі, нею вирощені й виплекані, ми зобов'язані своє українське обличчя зберігати й за нього скрізь і завжди змагатися — скільки нашої снаги! Його бо ніхто, крім нас, не понесе в світ, не заступить. Розкіш денационалізації — якщо так висловиться — ще можуть собі тут дозволити німці, бо вони мають в Європі вільну Німеччину; італійці, бо вони мають вільну Італію; навіть румуни, мадя-

ри, поляки та чехи, бо всі вони мають в Європі свої національні держави, хоч і з накиненим Москвою соціально-політичним режимом. Їх ще не підтягають під поняття "sovets'ka людина", "sovets'kyi narod" — як це вже кілька десятиліть Москва практикує щодо українців, білорусів, узбеків, грузинів, — ба навіть лише в сороках роках "возз'єднаних" латвійців, литовців, естонців і молдаванів, — взагалі щодо всієї людності Советського Союзу. Тут бачимо явне зазіхання на саму душу, похід проти окремішності, своєрідного обличчя кожного з неросійських народів СССР.

Цей похід є, мабуть, найбільшим злочином з-поміж багатьох великих злочинів комуністичного проводу Советського Союзу. Бо хоч яку смертельну нудьгу і злидні несе для людності соціально-економічна догма комунізму, але винатрошення з індивіда його Я, його національної душі й заміна її рупором "sovets'koї людини", — це таки вже щось несамовите. Це дійсно програма Сатани, що завзяється нищити красу світу, яка полягає саме в многоманітності й специфікації, в нюансуванні життя на нашій планеті: рослин, тварин, людей. Пригадується мені одна анекдотична розповідь туриста, що їздив до СССР і в Москві розмовляв із своїм братом — високим советським урядовцем. Турист нібито його запитав: — "Де ваша хвалена пильність — адже у вас під самим носом виходить Самвидав?" А той турист відповідає: "Тож ми сами його започаткували! Бо читаючи офіційну нашу пресу, можна сказитися від нудьги".

Українська молодь тут, в Америці, подекуди захоплюється модою лівацтва: соціально-політичного і, сказати б, побутового — гіппі. Цю моду лівацтва завзято пропагує певна частина викладачів американських високих шкіл. З обов'язку публіциста я два-три рази гостро засудив цю нездорову моду. Я твердив, що неохайність, розперезаність і розхристаність одягу, зачіски, "розгинчена" манера ходити, сидіти, поводитися в товаристві, — відразлива, антиестетична. А намагання затерти, стушувати специфічні відмінності (у зовнішньому вигляді) хлопців і дівчат — цілком протиприродне, бридке, як кожен психічний виверт, чи збочення. Яка, скажіть, будь ласка, краса в тім, що дівчину робиться подібною до хлопця, а хлопця — до дівчини?! А це ж "генеральна лінія" американських і всяких інших гіппі. Про що інше може свідчити кострубатість і "полатацість" зовнішнього вигляду гіппі — як не про страшенну духову вбогість, цілковиту внутрішню порожнечу, в якій лише й можуть "квітнути сексуальні збочення і наркоманство!"

I нічого безпорядно розводити руками (кажу про наших таки, українських батьків-матерів): мовляв, "тут Америка — нічого не вдієш!" Абсолютна неправда! Якраз Америка тим і добра, що дає місце і шанс усім: лиш май свій розум і тверду волю. I великого допускають злочину ті із нас, старших громадян, які потурають молоді в її свавільстві та проповіді "все дозволене". Не

слід забувати, що нинішнє лівацтво молоді щораз більше й частіше потрапляє на службу різних збоченців, криміналників та демагогів, яким зовсім байдуже фізичне й моральне здоров'я молоді. Навіть більше: розхитана, деморалізована молодь — справжній скарб для злочинного елементу, вельми "зручний матеріал" для кримінальних "операцій".

Хочу ще звернути увагу батьків на прикуру позицію меншовартості, в яку вони ставлять себе супроти своїх дітей, коли на догоду їм "каличать по-англійському" (розмовляючи з ними у власній хаті), замість того, щоб самим говорити і від дітей вимагати у дома розмовляти лише по-українському. Діти інтуїтивно схоплюють, що в цім випадку батько чи мати "не мають хребта", не тримаються свого, прадідного. Тож, зрозуміла річ, діти втрачають пошану до таких батька-матері.

Я мав намір сказати ще про хибне розуміння патріотизму, що побутує в деякій частині нашої громади. Та час для моого слова вже використаний; отож на цю тему поговоримо іншим разом. Тим часом — красно дякую за увагу!

Інж. Олексій ШЕВЧЕНКО

ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

(Доповідь на Надзвичайному З'їзді ОДУМ-у та ТОП-у США й Канади)

Вступ

Переглядаючи сторінки розвитку ОДУМ-у протягом 22-ох років існування, помічаємо кілька етапів у житті цієї організації. Одні з цих етапів мали світлі сторінки, інші — темні. Отже, були успіхи, були й невдачі. Але вже той факт, що ОДУМ утримався на поверхні українського громадського життя і разом з тим зберіг свою незалежність, можна сміливо вважати неабияким досягненням. І те, що ми сьогодні з'їхалися майже з усіх кінців американського континенту на цей Надзвичайний З'їзд, свідчить, що одумівський рух, який розгорнув свої, може ще непевні, крила на початку 50-их років, вже тоді мав сильні підвалини, на яких формувалась і росла організація молоді демократичних переконань.

Важливість ОДУМ-у, як організації в житті українського суспільства, тим більша, що всі осяги він здобув фактично самотужки. ОДУМ зумів активізувати й приєднати в свої лави ту частину української молоді, яку не могла активізувати жадна організація.

Але проходять роки, "шалено швидко...", як писав А. Любченко: Міняються часи й міняються

Ділимось сумною вісткою, що 24 грудня 1972 р. в Торонто, на вісімдесятому році життя, відійшов у вічність

ПОЛКОВНИК

Микола Оверкович Битинський

учасник визвольних змагань першої і другої світової війни, член багатьох військових, культурних і наукових установ та співробітник журналу "Молода Україна".

Висловлюємо панії Надії Битинській, дружині покійного М. Битинського, наше щире співчуття.

Нехай канадська земля буде йому легкою!

Ц.К. ОДУМ-у
Ред. і адм. "М. У."

вимоги. І майже на вимогу часу ОДУМ перетворився з організації молоді на організацію для молоді. Очевидно, якщо затримати ОДУМ у такій самій формі, як він був створений 22 роки тому, то це було б засудженням нашого Об'єднання на животіння, а може й неминучу смерть.

Підстави існування організації

Організація — це жива річ, бо її презентують і творять живі люди. Тому, як людина потребує певних засобів для свого існування, так і кожна організація: для того, щоб вона існувала, жила й творила її потрібні: 1) тяглість її історичного існування, тобто затримання якнайбільшого числа членства в її рядах, і 2) повсякчасний дсплив нового членства, особливо у випадку нашої організації — наймолодшого (новацького) віку. Життя показує, що кожна молодечка організація матиме дуже великі труднощі, якщо вона залишиться в рамках лише обмеженого молодого віку свого членства. І цю кризу ОДУМ-ові довелося, на жаль, переживати, особливо у перших роках свого існування.

Членство нашої організації не можна обмежу-

вати лише певним віком, якщо маємо на меті існування її в необмеженому аспекті часу. В організації мусять бути старші й молодші члени на тих самих правах. Тому нашою метою є не лише збільшувати членство новими юнаками й юначками, але також обов'язково затримати в ОДУМ-і тих, хто став одумівцем, незалежно в якому віці життя. Така принаймні вимога для нашого Об'єднання.

Погляди у минуле

Одна з сумних сторінок нашої організації — це відхід старших віком членів, які згідно теперішньої структури, вважали, що їхні обов'язки перед ОДУМ-ом як організованих членів скінчилися, й вони автоматично відходять... Такий відхід дуже сповільнює розвиток організації. Іншими словами, утворюється порожнеча і треба багато енергії, щоб заповнити її. Це ніщо інше лише рани для ОДУМ-у, а вони ослаблюють організм і, на жаль, заживають повільно.

Переглядаючи докладніше сторінки історії ОДУМ-у, можна натрапити на багато імен, які в свій час відіграли важливу, а часами й рішальну роль в затриманні цілості нашого Об'єднання. Їх так багато, що перерахувати майже неможливо. Але скільки з них залишилося в рядах ОДУМ-у сьогодні? А скільки з них є не лише пасивними членами, а беруть активну участь у розгортанні життя ОДУМ-у? Число цих останніх, як ми знаємо, є дуже незначне. І, звичайно, якби наше Об'єднання покладалось на тих членів, які відійшли, то сьогодні не було б цього З'їзду — а ОДУМ, можливо, припадав би порохом на полицях архіву.

Через це ОДУМ протягом свого існування переходив часами дуже серйозні кризи. Бо ті, хто й залишився, перевтомлювалися, бо тягар праці подвоювався, а може й потроювався, і часами прямо зневірювалися. Але їх втримала їхня впруга муравлина праця, праця над поповненням Об'єднання новими членами. Тому другим дужим елементом, що зберіг і зміцнив нашу організацію, був отой повсякчасний доплив, який ми завжди бачимо на зустрічах, на літніх виховних чи відпочинкових одумівських таборах.

Що нам потрібно?

В першу чергу нам потрібно впорядкувати систему історичної тягlosti членства. Нам треба винайти такий спосіб, який прихилив би одумівців лишатися членами ОДУМ-у, не звертаючи уваги на свій вік. Нам треба винайти спосіб, який зобов'язував би кожного одумівця жити й мінятися разом з організацією. І тут насувається латинський вислів під яким відбувається сьогоднішній З'їзд: "Часи міняються, і ми міняємося з ними."

Нам потрібні члени з різних часів життя — старші й молодші, щоб з'єднати те, що старші вміють з досвіду, а молодші зможуть легше зробити. Така синтеза й буде запорукою з cementu-

вання організації і затримання її сильною для майбутніх поколінь.

Праця над змінами

ОДУМ уже проіснував досить років і прийшов час переглянути ті документи, на основі яких наше Об'єднання створилося і сьогодні працює. Минуло також чимало років, щоб і ті, хто творили, і ті, хто розбудовували ОДУМ, теж дещо змінилися. Сьогоднішній провід ОДУМ-у глибоко зрозумів потребу деяких змін у структурі нашого Об'єднання. Зміни ці не є революційного характеру. Вони не міняють зasadничого ядра організації. Метою їх є скріпити це зasadничче ядро, щоб наступне чвертьстоліття існування ОДУМ-у проходило у праці, а не в шуканні. Найголовніший документ організації — це, звичайно, статут. Це її обличчя. Над змінами в ньому працювало багато членів ОДУМ-у — працювали над ними молодші й старші. Одні доповняли й міняли його своїм досвідом, інші — молодечим завзяттям. Цей статут і правильники були представлені на 14-ій Конференції Ц.К. ОДУМ-у в Торонто, весною цього року. Там над ними була гаряча дискусія, а це свідчить, що наша організація не лише існує, але й активно діє. Довелся скликати Конференцію Ц.К. ОДУМ-у ще й у вересні цього року, щоб ще раз переглянути й остаточно погодитися на вершинах та представити його на іспит сьогоднішнього З'їзду. До докладнішого перегляду статуту й правильників ми приступимо пізніше. Проте доцільним буде розглянути одну зміну, яка є фактично зasadничого характеру. Зміна ця — введення ступеня Старшого Виховника ОДУМ-у. Важливо зупинитися над вясненням цього введення, бо воно викликало найбільше непорозуміння. Ці непорозуміння, однаке, виникали не з зasadничих незрозумінь, але, мабуть, з самого поняття слова "старший". Молоді віком одумівці почали уточнювати ступінь Старшого Виховника з віком людини й тому це викликало часами гостру реакцію.

Одумівець у новому світлі

Для того, щоб наше Об'єднання росло, міцніло й розвивалося, нам потрібні люди, які могли б вив'язатися з такого завдання якнайкраще. Праця в ОДУМ-і і з членством ОДУМ-у мусить бути майже фаховсью. Ступінь Старшого Виховника це не є означенням віку — це означення і оцінка праці даної особи, незалежно якого віку, яка, присвятивши себе організації, виконала всі вимоги поставлені до неї і осiąгнула мету не лише для себе, але й для ОДУМ-у. Ступінь Старшого Виховника це ніщо інше лише посвята організації і осягнення знання і вміння керувати й розбудовувати ОДУМ. Ступінь Старшого Виховника — це велика відповідальність і тяжка праця! Ступінь Старшого Виховника це не каста, вибранців по формі й самозадоволенні, бо його не надається лише досягається. І, нарешті, ступінь Старшого Виховника — це не привілей.

Коли 22 роки тому творився ОДУМ, найбіль-

шою проблемою була не недостатня кількість молоді, але недостатнє знання і брак організаційного хисту ініціаторів ОДУМ-у. На сторінках "Альманаху ОДУМ-у" виданого в 15-ліття його існування пишеться: "...Ще більшою перешкодою у розгортанні діяльності новоствореної організації була відсутність досвідчених і авторитетних провідників серед тодішньої демократичної молоді. Щоправда у складі перших керівних органів ОДУМ-у було чимало освічених і здібних оди- ниць—на жаль, їм всім не вистачало організаційного досвіду й тих провідницьких прикмет, які приходять щойно з роками активної праці в організації" (стор. 44). І тому сьогодні прийшов час, коли наша організація, запустивши глибоко коріння існування і дії, розбудувала й створила всі можливості до дальнього її росту й розвитку.

Система ступеня Старшого Виховника мусить бути *виправданою формою систематичної виховної діяльності*. І якраз це й буде одна з запорук не лише тягlosti історичного існування нашої організації, але разом з тим і допливу нового членства. Бо одумівець зі ступенем Старшого Виховника це не лише дійсний чи старший—сенійор член ОДУМ-у — це одумівець з досвідом, знанням, організаційним хистом і найголовніше — авторитетом! Іншими словами, керівництво нашого Об'єднання мусить завжди бути не в руках випадкових осіб, але в руках тих людей, які *віддали* й готові *віддати* частину свого Я нашій організації. Сьогодні ОДУМ є в силі, щоб не допустити випадкових людей на провідні становища, "які за місяць свого "урядування" зможуть знищити те, що створювалось довгими рокаами. Прийшов час, нарешті, покласти такого роду експериментам кінець!"

**

В одному з листів до членів Ц.К. ОДУМ-у, голова Ц.К. Юрій Криволап писав: "Пам'ятайте, що Коші Старших Виховників не є запляновані, як "сошел клабс", а як група ділових, працьовитих, відданих людей, людей, які будуть свідомі своїх обов'язків."

Отже, боячися поняття ступеня Старших Виховників немає чого — бо це не є ті старші, отої естаблішмент — це провідники нашої організації з найвищим ступенем відповідальності! І на це має право кожний, хто вступає в ряди ОДУМ-у, починаючи від 18-ти років життя.

Знайти провідників, заставити їх працювати для збереження української людини на еміграції й для визволення української людини на батьківщині — це основне завдання керівних органів ОДУМ-у на теперішньому й майбутньому етапах життя нашого об'єднання!

Ось в цьому аспекті потрібно робити зміни в статуті й правильниках нашої організації і ось тому ми сьогодні з'їхалися на цей Надзвичайний З'їзд ОДУМ-у.

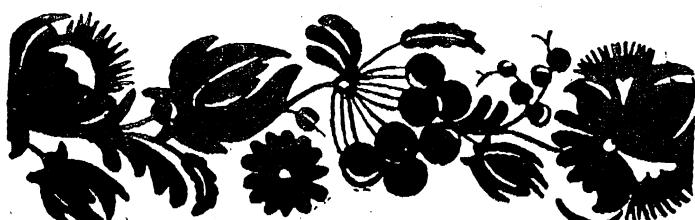
B. I. Гришко дістав докторат

1-го грудня 1972 року у Вашингтонському університеті в Сіетл, штат Вашингтон, Василь Ів. Гришко захистив дисертацію, працю на 350 стор., під назвою "Gogol's Ukrainian-Russian (Bilingualism and the Dualism of Gogolian Style". ("Українсько-російська двомовність Гоголя та двоїстість гоголівського стилю").

Захист дисертації відбувся з великим успіхом, наслідком чого авторові надано науковий ступінь доктора філософії у ділянці слов'янської філології, а працю відзначено як визначний вклад у порівняльно славістичні студії в США та офіційно рекомендовано до публікації в університетському видавництві. В. І. Гришко до війни студіював слов'янську філологію на українському мовно-літературному відділі філологічного факультету Харківського, а потім Київського університетів. На четвертому році студій був заарештований і три роки (1937-1939) відбув у таборах катаржної праці на Колимі. Свої філологічні студії він відновив у США щойно наприкінці 50-их років, здобувши 1960 р. магістерський ступень у Каліфорнійському університеті в Берклі. Докторські студії завершив 1964 р. у Вашингтонському університеті в Сіетл, де працював дев'ять років слов'янським бібліографом. Працю над дисертацією та її захист мусів відкласти у зв'язку з виїздом 1969 р. до Європи на працю політичним коментатором українського відділу радіо "Свобода", де він працює і нині. Його політичні коментарі надаються в Україну щодня. Дисертація Гришка про двомовність М. Гоголя — це перша українська дисертація з філології за 112 років існування Вашингтонського університету.

Д-р В. Гришко відомий як політичний публіцист і журналіст, а також як ідеологічний лідер УРДП.

Ще перед здобуттям докторату він написав багато книжок та брошур як от: "Україна сьогодні і ми", "Молода Україна пореволюційного 40-ліття", "Малоросійське східняцтво", "Досвід з Росією" (видано англійською мовою), "Дві акції — одна українська відсіч", "Що сталося в СССР у зв'язку із смертю Сталіна", "Засуджене й заборонене" (виbrane з творів Володимира Сосюри), "Хто з ким і проти кого" (відповідь Юрієvi Смоличові проти наклепів на українську еміграцію), "Що й треба було довести", "Москва слізозам не вірить" (про штучно створений Москвою голод в Україні 1933 року), "Третя сила, третій шлях, третя революція" та багато інших.

ТАНЦЮВАЛЬНА ГРУПА ОДУМ-У “ВЕСНЯНКА”

з нагоди 5-річчя свого існування влаштовує

ВЕСЕЛІ ВЕЧЕРНИЦІ

з виступом мистецьких груп — ЕСПАНСЬКОЇ І “ВЕСНЯНКИ”

Вечерниці відбудуться

в суботу 17 лютого 1973 р., початок о 7-ій годині вечора

В АВДИТОРІЇ ЦЕРКВИ СВ. УСПІННЯ,

3625 Cawthra Rd., North of Dundas, South of Burnhamthorpe

НА ВЕЧОРИ ГРАТИМЕ ОРКЕСТРА “ЕХО”

DOOR PRIZE: a trip for one to Miami Florida, donated by the first Ukrainian travel bureau in Toronto — Bloor Travel Agency, 1190 Bloor St. W., Toronto, Ont., Tel.: 535-2135

Вступ: \$5.00 від особи, студенти \$2.50

ВСІХ РАДО ВІТАТИ МЕМО.

Дівчина з музичним серцем

Милій і симпатичній Марійці Намурен минуло тільки 20 років, а вона вже учителька музики. Чотири роки тому вона склала іспити перед австралійською комісією А.М.Е.Б., дісталася диплом і відразу відкрила власну музичну школу, назвавши її ім'ям славного клясика української музики Миколи Лисенка. Наша молода піяністка народилась уже в Австралії в 1952 році, у свідомій українській родині, мати її походить з козацького роду. Ще з малечку Марійка мала нахил до музики і почала вчитися у відомої нашої піяністки Клари Скрипченко. Але тепер, здобувши музичну освіту, талановита піяністка мріє здобути ще й диплом на право викладача музики в усьому брітанському коммонвелті, і тому вона продовжує студії в Сіднейській Консерваторії.

Дуже важливим є те, що наша молода піяністка виступає з успіхом не лише перед австралійськими глядачами, а раз-у-раз бере участь в українських програмах: в Кабраматті. Сіднєї та в інших містах. Недавно завітав до Австралії славний співак-баритон Михайло Мінський. Постало питання, хто ж зуміє акомпаньовати йому. Сіднейські організатори не розгубились — відразу порадили й запросили Марійку Намурен. За дві три проби піяністка вже була готова до цілком нового й цікавого для неї репертуару. Маestro Мінський із захопленням розповідав про Марійку Намурен, про її чудовий акомпаньемент і, коли вдруге виступав у Мельборні, запросив з Сіднею нашу панну з музичним серцем.

Музична школа ім. М. Лисенка Марії Намурен в Сідней, Австралія. — Фото Ю. Мішалов

Віримо, що у своїй музичній школі вона навчить і виховає ще не одне музичне українське серце. Вона й тепер має багато бажаючих навчатися у її школі, але мале мешкання і брак часу (бо сама ж іще студіює) змушують її обмежити кількість учнів.

Можемо бути певними, що перед нашою соняшною Марійкою ще багато нових успіхів на музичному шляху. Бажаємо їй успіхів.

Дм. НИТЧЕНКО

Австралія

ІСТОРІЯ КУЛЬТУРНИХ РОСЛИН

ГАВРИЛА ГОРДІЕНКА

нешодавно вийшла з друку.

Це праця про походження, поширення, властивості та господарче значення рослин.

Книга написана живою, ясною мовою і читачі знайдуть у ній багато цікавого матеріалу.

Добра, як святочний подарунок на св. Миколая, Різдво, родинні свята й інші оказії.

Видана вона охайнно, у твердій оправі. Стор. 387. — Ціна 10 дол.

Замовлення слати на адресу:

Gabriel Hordienko
577 Geneva Avenue
Philadelphia, Pa. 19120, USA

УВАГА!

ВЖЕ ВИЙШОВ ДРУКОМ
ЗБІРНИК П'ЄС ДЛЯ ДІТЕЙ, МОЛОДІ
ТА ТЕАТРІВ ЮНОГО ГЛЯДАЧА

ЮНІЙ СКОМОРОХ

В. Софронова-Левицького

Кольорова обкладинка Мирона Левицького.
Сторінок 304. Ціка 6 дол. (разом з поштовою пересилкою).

Набувати можна у книгарнях або замовляти на адресу:

Комітет за Аматорський Театр
30 B Anglesey Blvd.
Islington, Ont., Canada

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ І ПРАЦІ

ТАБІР ОДУМ-У В МІННЕСОТИ 1972 Р.

Спускають прапор

Рій "Сімові стрільці": Виховник П. Ткачук, 2-ий ряд, перший справа.

В МІННЕСОТИ 20-ЛІТТЯ ФІЛІЇ ОДУМ-У

У суботу, 21 жовтня м.р. філія ОДУМ-У в Міннесоті урочисто відзначила 20-річчя свого заснування. Святкування, яке складалося з трьох частин: бенкету, мистецьких виступів і забави, відбулося в залі української православної церкви св. Михаїла в Міннеаполісі.

На запрошення філії в цій імпрезі взяли участь: голова ОДУМ-У д-р Юрій Криволап з дружиною, голова ГУ ОДУМ-У США Олексій Пошиваник з дружиною та один із засновників філії, її перший голова Микола Швець, який приїхав з Чікаго привізти своїх колег-одумівців і зустрітися з своїми давніми друзями, ініціаторами й основниками філії. Також прибула делегація від філії ОДУМ-У в Чікаго на чолі з В. Сикибою, а від усіх братніх одумівських філій США й Канади надійшли письмові привітання. Усні привітання склали чисельні місцеві молодечі й громадські організації.

Члени філії ОДУМ-У та ТОП-У Міннесоти чимало попрацювали, щоб належно відзначити цей ювілей. Одумівці, топівці і друзі ОДУМ-У гарно украсили залю. На бічних стінах висіли величезні малюнки різнобарвних квітів, виконані талановитою молодою студенткою Світланою Мороз. Посередині цих малюнків, між гірляндами прекрасних квітів, вправною рукою приятелька ОДУМ-У Ніна Булавицька чітко вписала слова відомих українських письменників і поетів-борців за кращу долю українського народу. Їхні слова промовляли насамперед до молоді:

"Свою Україну любіть,
Любіть її... Во врем'я лютє..."
Т. Шевченко

"Ми с. Були. І будем МИ!
Й Вітчизна наша з нами!"
І. Багряний

"Народ мій с! Народ мій
зажди буде!
Ніхто не перекреслить мій
народ!"
В. Симоненко

"А ви гартуйте ваші голоси!...
Не криком, не переспівом

на місці,
А заспівом в дорозі нелегкій!..
Ліна Костенко

"Сидіти за гратахами не легко.
Але не поважати себе — ще
важче!"

Валентин Мороз

"Коли твоя нація в критичному стані, коли саме її національне буття й майбутнє під питанням — тоді покидати її — ганебне!"

Іван Дзюба

Проект оформлення сцени належав нашому відомому мистецтві Олексі Булавицькому, а виконання цього проекту припало його синові Василю Булавицькому. На сцені був великий портрет першого ініціатора і надхненника ОДУМ-у Івана Павловича Багряного, виконання О. Булавицького. Біля портрета зліва — пропор філії та великі жовтосині літери "20-ліття ОДУМ-у", а далі на довгому аркуші паперу — марш української молоді І. Багряного "Ми об'їхали землю навколо", виконання мистця Олександра Канюки.

На залі також було показано історію філії ОДУМ-у Міннесоти у фотографіях, сотні яких за роками упорядкувала п. Люся Рябокінь, а також багаті колекції

Рій "Орли" — ліплять з пластиліни різні фігури.

рослин, які зібрали юні одумівці під керівництвом п. Володимира Вовка під час літнього таборування.

На початку офіційної частини о. Микола Антохій прочитав молитву.

Голова філії Віктор Вовк, відкривши святкування коротким привітанням, передав ведення його голові ювілейного комітету

та довголітньому членові ОДУМ-у, а тепер ТОП-у, Леонідові Рябоконю, під умілим проводом якого, з кольористим гумором та дотепними жартами, відзначення відбулося у приємній і легкій атмосфері.

Промову про ОДУМ у Міннесоті за перші 15 років від заснування виголосив Олександер Гуща, член ОДУМ-у від перших років постання філії в цьому стейті. Підкресливши ідейні підстави ОДУМ-у, як демократично-го об'єднання української молоді, він пригадав присутнім головніші події з життя та праці філії в Міннесоті й особливо її вклад у життя української громади в Гвін Сіті. Потім голова філії Віктор Вовк висвітлив діяльність філії за останні 5 років, головні напрямки її праці та досягнення за цей час. Також підкреслив особливе значення юного ОДУМ-у і подякував усім громадянам, які допомагали ОДУМ-ові в їого праці.

Мистецька частина була присмною несподіванкою для громадянства, що вщерть заповнило залю. Підготовка виступів лежала виключно на плечах мистецького керівника філії п. Володимира Вовка, який особисто вклав багато праці у передовільні приготування і цим в значній мірі сприяв успіхові імпрези.

Рій "Незабудьки". Виховниця — Іра Татарко.

Бандуристки Галя Гайова і Таня Вовк удвох виконали на бандурах в'язанки українських народніх пісень, а Галя Вовк також на бандурі — американську народну пісню "Хата сходу сонця" власної аранжеровки.

Група дівчат — Галя Гайова, Таня Вовк, Ірина Татарко, Ніна Татарко, Олена Амброзяк, Ліля Хоролець, Елі Вовк, Наталя Павлова, Галя Вовк і Оля Татарко — проспівала "Ой у полі криниченька", "Ой ти, ніченко...", "Туман яром", які особливо тепло прийняла публіка.

Капела бандуристів філії виступала в нових стилізованих українських строях, які викликали захоплення присутніх. Знову українське громадянство наслоджувалося чудовим кобзарським мистецтвом. Було виконано кілька українських народніх пісень та "Гавот" М. Лисенка. Наприкінці чоловічий хор ТОП-у ОДУМ-у в супроводі капелі жваво проспівав дві жартівливі українські народні пісні "У сусіда хата біла" та "Позволь мені, мати, криничку копати".

Смачну вечерю для бенкету приготувало сестрицтво парафії св. Михаїла.

На забаві грала першорядна українська оркестра з Чікаго під керівництвом Олексія Пошиваніка. Ця молода, але багатонадійна оркестра, що грає, майже виключно українську танцювальну музику, дісталася подяки і схвалення присутніх. Знаючи тепер високоякісний репертуар та бездоганне виконання його, цю оркестру напевно буде ще раз запрошено до Міннеаполісу.

Святкування 20-ліття ОДУМ-у Міннесоти було незаперечним успіхом. ОДУМ та ТОП Міннесоти широко підтримало українське громадянство, взявши масову участь в цій імпрезі. Немає сумніву, що праця ОДУМ-у та виступи мистецьких груп філії на місцевих громадських та національних імпрезах значно піднесли престиж і шану до одумівської спільноти. Успіх урочистості 20-ліття філії ОДУМ-у Міннесоти ще більше підбадьорить одумівців до активної праці для української громади та для української справи взагалі. (ал)

НАДЗВИЧАЙНИЙ З'ЇЗД ОДУМ-У В ДЕТРОЙТИ

У суботу 25-го листопада минулого року в Детройті відбувся Надзвичайний З'їзд ОДУМ-у й ТОП-у США і Канади, під гаслом "Часи міняються, і ми міняємося з ними", для затвердження нового статуту ОДУМ-у. Гостинна філія ОДУМ-у разом з ТОП-ом, що недавно відновилися в Детройті, тижнями завзято й терпеливо, готувалися, гостити делегатів і гостей з'їзду.

Ще у п'ятницю вечором почали з'їздитися делегати. Одні завітали до знайомих, інші порозіджалися по вечірках, а члени ЦК ОДУМ-у засіли уточнювати останні деталі статуту і майже до ранку енергійно дискутували й вивчали новий статут ОДУМ-у в конференційній залі готелю, при в'їзді якого на великий дощі було привітання англійською мовою "ВІТАЄМО ОДУМ".

З'їзд ОДУМ-у розпочався в суботуколо 10-ї години ранку в парафіяльній залі церкви св. Покрови. На голову президії вибрано Віктора Педенка, який уміло проводив усією діловою частиною З'їзду. Голова статутової комісії Олексій Шевченко прочитав

доповідь — представлення нового статуту ОДУМ-у, над яким відбулися жваві дискусії.

У 1950 році, коли створився ОДУМ, це була організація молоді. З бігом часу до ОДУМ-у додали Юний ОДУМ, Товариство Одумівських Приятелів, виховників, табори та інше, коротко сказавши, ОДУМ давно перетворився в організацію для молоді, але статут ОДУМ-у не рефлектував цієї зміни. Також, вступ на керівні та відповідальні позиції ОДУМ-у був досить ліберальний, без великих вимог, і часом буває, що відповідальні позиції були заступлені не завжди відповідними людьми. Це були найповажніші причини, які поставили статут ОДУМ-у під розгляд і можливі його зміни. Головнішою зміною статуту є введення нового ступеня "Старшого виховника". Не старшого віком, а старшого стажем своїм Ступень Старшого Виховника не надається, але його досягається, після певного вишколу, іспитів, та таборів ОДУМ-у. Кохан член ОДУМ-у, у 18 років має право на досягнення ступеня Старшого Виховника. І із цих підготованих Старших Виховни-

ків вибирають керівників по філіях ОДУМ-у, Головні Управи і Центральний Комітет ОДУМ-у. Новий статут ОДУМ-у переважаюча більшість делегатів затвердила на два роки випробування, а тоді, після практичного застосування можливих змін чи додатків, остаточно буде затверджений.

Увечері, після ділової частини з'їзду, відбувся з мистецькими виступами бенкет для делегатів і гостей. Вечір відкрив голова ТОП-у Детройту Михайло Смик, який познайомив присідаючих з членами ОДУМ-у філії Детройту, а також представив одного з членів місцевої управи ТОП-у Миколу Самокишина, який до з'їзду ОДУМ-у, вирізав із деревяна сцену "королівського" розміру емблему ОДУМ-у, коло трьох метрів висоти. Потім ведення програми передали відомому гумористові з Монреалю, Перелєрієві, який перед і між точками мистецьких виступів розважав присутніх гумором на сучасні теми.

У мистецькій програмі виступили: місцеві бандуристи Української Православної Ліги та новостворений дівочий співочий гур-

ток ОДУМ-у під керівництвом Петра Китастого й танцювальний гурток під керівництвом пані Притули. З Чікаго виступив сектет дівчат — яким керує Євгенія Косогор, а з Торонто завітав танцювальний ансамбль "Веснянка" (блізько 70-ти осіб), керівником ансамблю є Балдецький. Цікава програма і зміле виконання мистецьких виступів, не раз викликали у присутніх і "Біс" і "Ще", і на загальне задоволення виконавці верталися з додатковою точкою програми.

Пізніше, під гру льоцальної оркестри, присутні до пізна гуляли, танцювали, знайомилися. Дене-дє можна було побачити старших, які дивлячись на веселу, без журну молодь — своїх дітей чи онуків — напевно пригадували моладі роки свого життя. Завдання українських громадських, молодечих чи інших організацій не є зажди розваговими. Вони в більшості є виховними, високоідейними, але якщо та чи інша організація не "виробить" з кожного свого члена завзятого патріота, то принаймні дасть йому можливість зустрітися з своєю людиною, замість загубитися в чужому світі — і навіть це вже

буде якесь досягнення тієї організації. І дійсно, хоч рідко про це говоримо, але чи не є то частиною праці молодечих організацій?

У неділю одумівці Детройту та близьких філій в одностроях та з прапорами взяли участь у богослуженні в церкві св. Покрови.

З'їзд ОДУМ-у був успішним як у діловій так і у розваговій частині. А як за кілька років на якомусь весіллі або деінде почуєте: "А це ж ми в 72 році в Детройті на З'їзді ОДУМ-у познайомилися", тоді напевне знатимете, що З'їзд ОДУМ-у в Детройті був дуже успішним.

Ол. Пошиваник

ПОДЯКА

Членам філії ОДУМ-у в Детройті та їхнім батькам сердечно дякуємо за тепле прийняття членів нашої філії, які перебували на Надзвичайному з'їзді ОДУМ-у у Вашому місті.

Управа філії ОДУМ-у
в Торонто

До Хвальної Президії Сьомої Сесії
Української Національної Ради
Шановна Президіє і Члени Сьомої Сесії
УНРади!

Сьома Сесія Української Національної Ради в сьогоднішньому житті українського народу тут на еміграції і там в Україні є найважливішою подією, тому що УНРада — передпарламент Української Народної Республіки є фактичним носієм української державності, відновленої в огні і бурі національної революції.

Напевно всі і ті, хто цілковито погоджується з принципами політики УНРади, і ті, хто висловлює свої критичні зауваги, і ті, хто цілковито заперечує концепцію існування Державного Центру, сьогодні звернули всю свою увагу на працю, а найважливіше на вислід цієї Сесії.

Українська молодь зорганізована в рядах

Об'єднання Демократичної Української Молоді, як єдина молодечча організація, яка стоїть на засадах Державного Центру, звертає спеціальну увагу на сьогоднішню подію. Ми віримо, що члени Сьомої Сесії докладуть усіх зусиль, щоб їхня праця була в ім'я добра цілого українського народу, а не лише поодиноких партій, які вони репрезентують. Провід ОДУМ-у звертається до членів Сьомої Сесії, щоб вони присвятили свій час і працю для осягнення остаточної консолідації принаймні всіх політичних груп демократичного переконання. У світлі осягнення цієї цілі, ми вітаємо всіх членів Сьомої Сесії і бажаємо найкращих успіхів і вислідів у Вашій праці. Щастя Боже!

За Об'єднання Демократичної Української Молоді

д-р Юрій Криволап, Голова ЦК ОДУМ-у
інж. Євген Кальман, Секретар ЦК ОДУМ-у

ДАЙ БОЖЕ РАДУВАТИСЯ!

Андрій НІМЕНКО

Так любив вітатися Григорій Сковорода. Вітання просте, але яке змістовне. Адже з радості родиться сила!

Ми це в Чікаго відчули на вечорі пам'яти Івана Багряного, 4 листопада 1972 р. А наснажили нас радістю наші одумівці. Як доповнення до вступного слова голови ОДУМ-у в США — Олексія Пошиваніка, — змістової доповіді проф. Костюка з Нью Йорку та мистецького читання творів Багряного, виступали дівочий секстет та капела бандуристів. Цього разу вони не тільки співали, а усміхнені й певні себе, випромінювали радість життя і ділилися нею з присутніми. Це не абияке досягнення диригентів і виконавців. Сковорода казав, що радість є цвітом людського життя. Виступ одумівців був доказом цього.

Був час, ми боялися за дальшу долю наших трьох мистецьких одиниць, бо ширілися чутки, ніби диригент їхній шановний Анатолій Кузьмович Луппо, відмовляється далі працювати, що йому вже не під силу, бо старші члени відходять, на проби ходять не регулярно й інше. А тут бачимо — капела живе! У ній багато нових облич: дівчат як маку, а молоді хлопці — баски звучать соковито й відважно (от би їм ще тенорків пару!). Крім того ще й дівочий секстет. Його взялася провадити одна з дівчат — Женя Косогор. А струнну оркестру перебрав один з мандоліністів — Віктор Войтихів. Анатолієві Кузьмовичу залишилася тільки капела бандуристів.

Виходить, ми, справді, невмирущі!

Все це навіяло на нас оптимістичний настрій. Отже, молодь знову горнеться до свого кореня. Люди є, таланти теж, тільки вони приховані, як цупко стиснена брунька, що чекає пригожої пори розбрунькуватися.

Зрештою, саме так було й з нашим диригентом, другом Анатолієм Луппо. Це було десь двадцять років тому. Після проби струнної оркестри, якою тоді керував п. А. Степовий, кілька ентузіастів сиділи в канцелярії ОДУМ-у й ще "догравали". Коли заходить Анатолій Кузьмович. Ми його питаемо, чи грає на мандоліні. "Ta, брим'якав колись дома", — каже. А тут якраз лежить мандоліна. Анатолій взяв її та й почав підбирати другий голос... Розійшлися ми десь коло третьої ночі, коли вже пальці попухли. Це й було народженням нашого сьогоднішнього диригента. Прийшла пригожа пора, і ота цупко згорнута брунька розвилася. Анатолій зразу пристав до нашого колективу. Потім придбав собі підручники, навчився не тільки добре читати ноти, а й писати, розписувати партії, навіть записувати пісні з платівок.

Ось так того вечора був "відкопаний" великий талант у людини, що стала нашим чоловим музичним керівником. Незабаром Анатолій Кузьмович перебрав струнну оркестру, потім дівочий квартет, організував струнний ансамбль, а коли маestro Китастий виїхав до Клівленду, то й ка-

МІСТО УКРАЇННЕ

Далекі предки, що в могилах
Із честю й мукою спочили,
Гіркою правдою навчені —
Вітаю вашої пори
Преславне місто Чигирин!

Вітаю пам'ятки священні,
Руїни кам'яного льоху
І скелі із прадавнім мохом,
І хід до Тясмина в землі,
І всю Суботівську долину,
Де їй досі дух козацький лине,
І вежу на самім шпилі,
Де Вишневецький Байда пив,
Коли орду поган топив...

Уклін тобі, мій Чигирине,
Преславне місто українне!

пелю бандуристів. Так працює друг Анатолій вже десять років з одумівцями, здобув собі велику пошану всього громадянства, і напевно, велику приємність і собі, бо ж роздає радість...

І в цьому "усміхненому" виступі одумівців на самперед його заслуга. Без сумніву та загальна радість "торкнулася" й Анатолія.

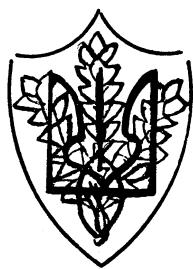
Люди вітали виконавців, навіть були голоси, щоб награти на платівки цей бадьорий спів молоді. Приємно бачити наслідки своєї праці.

Тут конче слід аж двічі підкреслити велику роль бандуристів. Саме за них диригент найбільше й переживає. На жаль, їх не прибуває на місце тих, що залишили капелю, як це є і зі співаками. Напочатку, за Китастого було їх 32, а тепер ледве тузінь залишився. Не секрет, що бандуристам треба більше працювати, ніж співакам, але ж яка це відповідальна й почесна праця. Су-провод бандур до нашої пісні — це, як повітря, необхідний. Стрункість та певність такого супроводу — це головний живчик капелі; велика поміч диригентові й співакам. (А їх за вашими спинами, як макового цвіту, стоїть 50, — є для кого трудитися!).

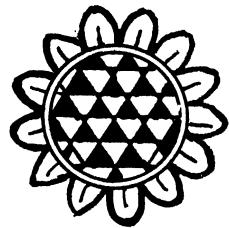
Отже, друзі одумівці "із усіх перехресті землі", дай Боже радуватись! Давайте людям побільше тієї радості, бож, даючи її іншим, ви й самі нею наснажуєтесь.

На вас бо припало — "так тримати!"

Дм. ГРУШЕЦЬКИЙ

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Moderato.

Сопр. Альти. Тенори. Баси.

1. Па - воч - ка хо - дить, пір'ячко губить. Святий ве - чір добрым людям!

Па - воч - ка хо - дить....

Припісів.

За неюходить
Краснадівонька.
Святийвечір...

Пір'я збирає
В рукавховє.
Святийвечір...

Зрукавабере
На лавкукладе.
Святийвечір...

Злавонькибере,
Віночкиплете.
Святийвечір...

Павло СТЕП

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

— Чом целюдтакзвеселився?
— Божийсинбонародився!
Свято жнині!
Знебасиплютьсясніжинки,
Талеген'кі, мовпушички
Лебедині.
Тожуднинуцювелику
Дітирадощівбезліку
Стількимають!
Бождісталивсіобнови
ТайусіхзРіздвомХристовим
Таквітають.
АвЮрасикаїЯринки
Граютьбарвамиялинки,
Щеївогнями...
Тайнацілімсвітідіти
Маютьзмогускрізьрадіти
Цими днями...
Ініхтізнихнезнає,
Якстрічаютьвнашімкраї
Цеєсвято.
Зазнаютьтамнашілюди
Віднеправдитаоблуди
Кривдбагато!

РІЗДВЯНА ВЕЧЕРЯ

Вукраїнців є повір'я, що хріщеникінатому світі подаватимуть своїм хріщеним батькам і матерям воду, але тільки тоді, якщо вони на цьому світі на свят-вечір носитимуть їмвечерю.

Крім тоговечерю требаносити їм ще й через те, що каже ось така легенда.

"ЯкхтубувуЄрусалимі, такрозвказують: там, де жидиХриста мучили, осталосьдва жидьонки. Якмісяць молодий, тоївонимолоді, аякмісяць старий, тоївонистарі. Ітам придорозістойтьгробГосподень, априємутидважидьонкизвіниками тавсе обмітаютьзего ту полову, що — якхтунеділювіє, тоїнесьєсюди, авонаісіда нагроб. Так, кажуть, все питают:

— Аточище кумдо кума носевечерю?

— Носе, — одвічають.

— Ну, ще, — кажуть, —далеко страшний суд. Аяк перестанекумдо кума вечерюносити, тодії страшний суд буде.

(Записавволександровському пов. катерин. губ. Ів. М-ра).

"КиевскаяСтарина" ч. 1, 1896 р.

Ie. МАНЖУРА

ПЕРЕВЧИВСЯ

Приїхав син з науки у місті до батьків у село. І таке там розумне та прерозумне хлоп'я, що забуло, як з ними й говорити і як зветься плуг, драбина чи потилиця, усе по-письменному закидає: не потилиця, каже, а затилок. Ото ходить він з батьком по двору і бачить лежать граблі, він і питає батька: "Тату, а як воно зоветься?" та й наступив на зубці. Не встиг батько відповісти йому, як граблі вченого сина вчилили по лобі так, що аж свічки в очах засвітилися.

— Ой, бісові граблі! — заскиглив панич, а батько й каже:

— Так тобі й треба, сину. Вчись та розуму не провчи, бо скоро ти забудеш, як і мене звати.

**

Учитель розповідає учням про місяць:

— Місяць дуже великий. На ньому могли б розміститися мільйони людей...

Малий Петрик раптом засміявся.

— Чому ти смієшся?

— А що робитимуть ті люди, коли місяць стане серпиком?

**

— Чи тут бюро загублених речей?

— Так, тут, любий хлопчику... Ти щось загубив?

— Ні, я сам загубився.

**

— Як тобі не соромно ходити з такими брудними вухами!

— А що ж мені робити, мамо, коли у мене немає інших?

**

— Петрусю, не тягни кота за хвіст!

— Я не тягну... я тільки держу його, а він сам тягне.

З НАШОГО ЖИТТЯ

ЯГУАРИ

Наш рій називається "Ягуари". Ми вибрали цю назву, бо вважаємо, що тварина ця цікава.

Ягуари належать до родини котів, вони плямисті, подібно до леопардів. Живуть ягуари в гарячій смузі Центральної Америки. Це великі звірі, що важать біля 200 фунтів, і біля семи футів завдовжки.

Вони спритні й дуже швидко бігають, часом мандрюють сотні миль.

Ягуар небезпечний хижак, нападає свійські тварини: корови, коні та інші, а коли голодний, то й на людей.

Володимир Красиловець
Рій "Ягуари", Торонто

ПРОГУЛЯНКА ДО "МЕРІЛАНД"

Цього року, відпочиваючи на одумівському таборі ім. Гр. Сковороди, ми мали прогулянку до "Меріланд".

Цілий табір поїхав автобусами до Ніягарського Водоспаду. Перш за все ми пішли до звіринця і бачили там багато цікавих звірів. Дивилися також на різних водяних тварин, акул, дельфінів, які виробляли всякі штуки.

Потім ми мали пікнік і нагоду побігати й покупатися. Повертаючись до табору, ми співали, жартували.

Я б хотіла, щоб на другий рік ми знову поїхали туди.

Оксана Безкровна
Рій "Конвалії" Торонто

НАВЧИВСЯ

На одумівському таборі ім. Григорія Сковороди ми мали гутірку про дерево. Під час гутірки ми ходили по оселі "Київ" і виховник показував нам, як виглядають різні дерева: клен, дуб, береза, ялинка, осика, акація, верба, липа, кедр, смерека, каштан, волоський горіх, модрина, ясен, бук, яблуня, глід, вишня, сосна та інші.

Тепер, коли я йду вулицею міста, я бачу де клен, де дуб, де рябина. Раніше цього я не зناє.

Тарас Ліщина
Рій "Ягуари", Торонто

РОЗВ'ЯЗКА КРИПТОГРАМИ І ЗАГАДОК Ч. 207

Марійка Гринь прислава нам розгадки загадок у ч. 207 "М. У.".

"Що то за пташка" — зозуля; загадка 1 — лисиця; загадка 2 — піч.

Вона також правильно прочитала криптограму: "А ми розлізлись межі людьми, як мишенята", але забула додати з якого це вірша і хто його автор. Тому додаємо ми. Словя ці взяті з вірша "Якби ви зітали, паничі" Тараса Шевченка.

Вітаємо тебе, Марійко, пиши нам ще.

Редакція

ЗАГАДКИ

1.

Стойте при дорозі на одній нозі,
Голова мала, а в ній тьма.

2.

Висить, теліпається,
Всяке за нього хватаетесь.

3.

Не олівець, а креслить, не ручка,
а пише, не фарба, а малює.

4.

Не дерево, а листочки має,
Говорить вірші, казки оповідає.

ХРОНІКА**В УКРАЇНІ**

Комітет Українців Канади підписав умову з дирекцією Державних Архівів Канади про збирання і збереження документів КУК та використання їх у майбутніх дослідах історії українців Канади.

КУК звернувся до всіх українців Канади з проханням дозволити зібрати і зберегти документацію про життя українців у Канаді і їхній вклад у культуру і розбудову цієї країни.

**

Група канадійців повернулася з відвідин СССР і на летовищі в Монреалі дехто з них цінував рідну землю. Робітники А. Лябель, Ронс Улет та інші сказали, що вони щасливі живучи у вільній Канаді, в Москві за ними скрізь стежили. Вони висловлювали побажання, аби канадський уряд на державний кошт посилає канадців на відвідини СССР, щоб "декого вилікувати від московсько-комуністичних симпатій".

**

Відомий німецький науковець Вернер фон Бравн, донедавна затруднений в американському космічному центрі, промовляючи в одному з каледжів, сказав: "Неможливо, оглядаючи лад і красу всесвіту, не відчути присутності Бога Творця в ньому. Чи ж потрібно запалювати свічку, щоб побачити сонце. Відповідно до того, як людина пізнає всесвіт і його складну будову, щораз більше зростає в ній по-див і бажання звеличити Творця".

**

У Вірцбургу (Зах. Нім.) перевели опитування молоді. 72% відповіли, що людина потребує віри, релігії і Церкви, 69% — що вони почуються відповідальними перед Богом за свої зчинки, 61% бачать у Христі унапрямлення свого життя.

(УІС "Смолоскип"). У вересні м.р. у Києві засуджено поета Василя Стуся на 3 роки ув'язнення і 5 років заслання за "поширювання завідомо неправдивих вигадок, що знеславлюють радянський державний і суспільний лад".

Тоді ж засуджено й письменника Михайла Осадчого на 7 років ув'язнення і 5 р. заслання за "антирадянську агітацію і пропаганду".

21 вересня 1972 р. звільнено після 25-річного заслання Катерину Заріцьку-Сороку.

Через брак доказу вини ще че засуджені арештовані навесні мин. року Вячеслав Чорновіл, Євген Сверстюк, Іван Світличний, його сестра Надія, які протизаконно перебувають у слідчому ув'язненні.

**

У Львові на знак протесту проти арештів і репресій поповнив самогубство молодий інженер Каталя. Після арешту його приятельки мисткині Стефанії Шабатури, його викликали на допити. Боючись, що під впливом психічно- медичних тортур може заломитися, Каталя під час допиту встромив собі в серце ножиці.

**

Під час демонстрації 7 листопада 1971 р. робітник Лабінський відмовився нести транспарант з якимсь гаслом. Боючись переслідувань і що йому не дадуть працювати до пенсії, він заподіяв собі смерть.

**

5 листопада 1968 р. у Києві спалив себе Василь Макух, протестуючи проти русифікації і репресій в Україні. Вмер він виникуючи "Хай живе вільна Україна!"

**

У березні 1969 р., розклейвши по стінах київського університету гасла проти колоніяльного становища України, хотів спали-

ти себе М. Бериславський. Його врятували і засудили на два з половиною роки ув'язнення.

**

Молодого поета Ігоря Калинця засуджено на 3 роки ув'язнення за "поширювання завідомо неправдивих вигадок, що порочать радянський державний і суспільний лад".

**

У Чорному Потоці на Закарпатті науковці з Ужгороду відкопали 10 стародавніх глечиків з VI і V ст. з рештками іжі, попелу і пороху, розмальовані зразки скітської кераміки.

Пресова агенція "Карпати" подала, що незабаром у Чорний Потік приїхали археологи і співробітники Ленінградського Ермітажу і... "вивезли скарби української землі до свого північного міста".

**

Часопис "Молодь України" пояснює, що під руїнами Успенського собору (зруйнованого більшовиками) знайшли "безліч предметів матеріальної культури XI ст.": майстерно оброблені шиферні плити, старовинну цеглу XI ст., т.зв. плімфу, із знаками майстрів на ній та різні металеві зироби.

**

30 листопада м.р. відбулися річні збори АН УССР, на яких виявлено занепад гуманітарних наук (історії, мовознавства, філософії та ін.) в Україні. Статистичні дані, подані на зборах, показують, що 53 роки тому (за часів УНР) Академія Наук мала найкраще розвинений історично- філологічний факультет. Тепер його так скоротили, що нема про що звітувати.

**

Нешодавно в Ялті урочисто відкрито пам'ятника великій поетесі Лесі Українці. Пам'ятник роботи скульпторки Ганни Кальченко поставлено поблизу будинка, в якому мешкала поетеса під час свого побуту в Ялті, на вулиці Літкенса (колись Катерининській).

РОЗМАІТОСТІ**АВТОБУС НА БАТАРЕЯХ**

В англійському місті Лідз почали курсувати електричні автобуси, які рухаються за допомогою олив'яних акумуляторів. Такий автобус має 25 місць і розвиває швидкість до 40 км. Одного комплекту батареї вистачає на 100 км шляху.

СИНТЕЗА ВІТАМИНУ В12

Американським ученим вдалося в лабораторних умовах синтезувати молекулу вітаміну В12, яка складається аж з 177 атомів різних хемічних елементів.

Чи має практичне значення це відкриття? Поки що ні, але його цінність полягає в тому, що людині все глибше й глибше вдається проникати в таємниці природи. Лабораторна синтеза вітаміну В12 прокладе широку дорогу до створення інших складних молекул, а відтак до практичного застосування подібних відкриттів уже в недалекому майбутньому.

ГОДИННИК МАЙБУТНЬОГО

У Базелі (Швейцарія) на одній з міжнародних виставок демонструвався незвичайний годинник, виготовлений швейцарськими майстрами. На ньому немає стрілок. Світове табло через кожну хвилину показує зміну часу.

Як вважають спеціалісти, це — годинник 2000 року. Він діє при допомозі імпульсів кварцу. Кварцевий годинник дуже точний і безвідмовний у користуванні.

ЕЛЕКТРОМАГНІТ-ЗВАРЮВАЛЬНИК

В одному з технологічних інститутів Швеції розробили пристрій, за допомогою якого можна швидко склеювати різноманітні синтетичні матеріали. Він випромінює електромагнітні хвилі частотою в 2450 мгц. Пристрій, що нагадує праску, простий і зручний у роботі.

ЯК УНИКНУТИ КОРОЗІЇ

Фізики Варшавського політехнічного інституту в лабораторніх умовах домоглися стиснення водню до 30 000 атм. Такий висо-

кий тиск є одним з чинників, який допоможе з'ясувати причини водневої корозії багатьох металів, зокрема сталі.

ТАКСІ ДЛЯ ВЕЛИКИХ МІСТ

У Нью-Йорку почали курсувати нові моделі таксі, пристосовані до руху у великих містах. Задовжиною такі авта дорівнюють малолітражним, але значно вищі й просторіші. В них вільно почивають себе три пасажири з багажем.

КАМІНЬ-ДЕРЕВО

Польські вчені розробили оригінальний спосіб просочування деревини пласт-масами. Внаслідок цього дерево зберігає свій зовнішній вигляд, але стає значно міцнішим, не горить і стійке до вологи.

ТЕРМОМЕТРИ БЕЗ РТУТИ

У ФРН почали випускати медичні термометри, що працюють на спеціальній рідині. Вони не б'ються і не ламаються, набагато дешевіші від звичайних ртутних.

З ЛІТАКА ПО ТЕЛЕФОНУ

Оригінальний двосторонній радіотелефон розробила одна з американських фірм. Він застосовуватиметься в пасажирських літаках на далеких трасах. Новинка працює на ультрависоких частотах і дає змогу комунікації літака, що піднімається на 15 тис. м, з аеропортом і міською телефонною мережею.

КАМ'ЯНІ БРАСЛЕТИ

Вчені давно дійшли висновку, що пустеля Сахара колись була квітучим і людним краєм. Цю думку підтверджують нові знахідки, серед яких є древні кам'яні браслети на зразок тих, якими жінки прикрашають себе і досі. Деяким браслетам близько мільйонів років. Учені висувають гіпотезу про те, що життя на нашій планеті зародилося саме в Африці.

ЗБЕРІГАЙМО СПОКІЙ

Дослідження психологів у Франції свідчать, що з людьми

врівноваженими, які завжди черебувають у добром настрої і мають почуття відповідальності, рідко трапляються нещасні випадки на вулиці і на виробництві.

СОБАЧА РАДІСТЬ

Нещодавно у Тюбінгені, індустріальному місті ФРН, сталася надзвичайно важлива подія: якийсь Альберт Гааг винайшов жуйну гуму для собак, аби вони за його висловом, не заздрili своїм господарям.

ПАПУГА-ХУЛІГАН

Папугу Merrі з Пейтонського зоопарку (Англія) позбавили права з'являтися на людях за... брутальну лайку. Щоправда, свого часу це був вихованій птах, який завжди ввічливо відповідав на привітання відвідувачів. Однаке, поспілкувавшися протягом року з не дуже вихованою публікою, Merrі почав "сипати" такою добірною лайкою, що його довелося негайно ізолятувати.

ГУМОР

**

Славетний український філософ Сковорода був дуже смагливий, майже чорний, і коли йому говорили про це, він відповідав:

— А хіба ж сковорода буває білою?

**

— У тебе є цигарка?

— Будь ласка! Але ж ти казав мені, що відвікнеш від куріння...

— Безперечно, але я зараз перебуваю ще тільки в першій стадії одвикання: я перестав купувати цигарки.

**

— Але ж повинні ви погодитися, що мотоцикл значно прискорив і полегшив пересування...

— На той світ?...

**

— Що ти наробив? Ти ж забив гола у свої ворота!

— Розумієш — не втримався, була надзвичайно зручна позиція

УСМІШКИ ВИДАТНИХ ЛЮДЕЙ

**

На іспитах у Петербурзькій військово- медичній академії перед Боткіним втретє постав один студент. Юнак не міг відповісти на жодне запитання професора.

Боткін і цього разу вигнав його.

Пізніше до професора прийшли схвильовані другі ледаря і розповіли, що студент дуже пригнічений новою невдачею і має намір заподіяти собі смерть, погрожує вstromити ніж у серце.

— Не хвилюйтесь заспокоїв їх Боткін, — ваш друг не знає будови людського тіла. Він не знайде серця.

**

Луї Пастер досліджував сироватку віспи в своїй лабораторії. Раптом перед ним з'вився секундант одного вельможного пана, який невідомо чому вважав, що його образив Пастер.

Вчений спокійно вислухав секунданта і відповів:

— Оскільки мене викликають, то я маю право вибирати зброю. Прошу, ось стоять дві колби. В одній є бактерії віспи, в другій чистенька вода. Коли пан, що послав вас, погодиться випити з однієї, то з другої вип'ю я сам.

Дуель не відбулася.

Вплив матері

Гайне говорив про свого дядька банкіра:

— Моя мати любила художню літературу, і я став поетом. А мати моого дядька захоплювалася "Пригодами розбійника Картуша", і мій дядько став банкіром.

Справедливий розподіл

Французький письменник і філософ Монтень, сидячи у товаристві, зауважив:

— Мабуть, у світі найсправедливіше розподілено розум.

— З чого це ви взяли? — запитали його.

— Звісно, — відповіз Монтень, — адже ніхто не скаржиться на брак розуму!

Питання походження

Чарлза Дарвіна запросив на обід його друг. За столом його сусідкою була вродлива молода пані.

— Пане Дарвін, — грайливо запитала гарна сусідка, — ви твердите, що людина походить від мавпи. Можу я віднести це твердження і до себе?

— Безумовно, — відповів Дарвін, — тільки ви походите не від звичайної мавпи, а від чарівної.

—

Друзі — наче той ім'яун: треба перекоштувати ятдесят, щоб знайти одного гарного.

Старість — дуже погана річ, але по суті, це єдиний спосіб прожити довго.

СКЛАД ОДУМІВСЬКИХ РЕЧЕЙ

На цьому складі можна набути такі речі: одумівські сорочки різного розміру, починаючи від № 8, штани, спідниці і краватки, пілотки, спортивні сорочки (светшорт) з написом, одумівські емблеми, різні відзнаки таборів ОДУМ-у та ін.

Тільки через Управи ОДУМ-у можна замовляти відзнаки і шнури для ройових, заступників виховників, бунчужних, старшого виховника (сеньйор), шнури для свистків, свистки і т. ін.

Можна також купити "Альманах ОДУМ-у" — 5 дол., "Порадник одумівця" — 5 дол., нариси Р. Рахманного — Червоний сміх над Києвом — 1.50 дол. і роман О. Лупія "Грань" — 3 долари.

I. Коляска: "Education in Soviet Ukraine" — \$3.50 і "Two Years in Soviet Ukraine" — \$3.95.

Замовлення слати на адресу:

**EXECUTIVE BOARD OF ODUM
SENIORS ASS'N OF CANADA
404 Bathurst St., Toronto 2-B, Ontario**

**КОЖНИЙ ОДУМІВЕЦЬ ПОВІНЕН ОБОВ'ЯЗКОВО
ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ "МОЛОДУ УКРАЇНУ"**

Слухайте радіопередачу ОДУМ-у

"МОЛОДА УКРАЇНА"

з радіовисильні

СНІН НА ХВИЛЯХ АМ-1540

в Торонто, силою 50 000 ват

КОЖНОЇ СУБОТИ

від 11.30 до 12.00 год. дня

Керівництво:

Головна Виховна Рада Юн. ОДУМу в Канаді

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1,

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

ДОБІРНИЙ, ФАХОВО
ПРИГОТОВАНИЙ

О Б І Д

З ПОВНОЮ ОБСЛУГОЮ,
ДЛЯ ВЕСІЛЬ, БЕНКЕТІВ
та інших прийнятт

JOE'S CATERING

WEDDINGS, SHOWERS,
BANQUETS

and OTHER RECEPTIONS

"THE BEST TREAT
and SERVICE"

Call 766-7471

J. WASIUK

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів:

віталень, спалень, їдалень, холодильники, пральні машини, електричні газові печі, телевізори, радіо.

423 COLLEGE STREET
Toronto, Ontario

Tel.: 364-1434

**

— Як для вас краще: стріляти в зайця, коли він біжить, чи коли він сидить?

— Коли він висить.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

"Конкріт Формінг Лондон Лтд.", Лондон, Канада	\$100.00
Наливайко Іван, Гамільтон, Канада	15.00
Хохітва Теодор, Форт Лоудердейл, Каліф., США	5.00
Передерій Володимир, Томпсон, Ман., Канада	5.00
Гузик Лідія, Ванкувер, Канада	6.00
Павленко Василь, Філадельфія, США	5.00
Колькин М., Гамільтон, Канада	5.00
Пономаренко Василь, Клівленд, США	3.00
Д-р Бризгун К., Торонто, Канада	2.00
Шкурат Є., Монреаль, Канада	2.00
Мірошниченко А., Вудсайд, Н.Й., США	2.00
Тарасюк Євген, Ст. Кетерінс, Канада	1.00
Денесюк Омелян, Торонто, Канада	1.00
Літвінови Євфросинія і Вікентій замість квітів на могилу сл. п. полк. Миколи Битинського, Торонто, Канада	5.00

Усім жертвоводам шире спасибі!

Ред'є адмін. "М. У."

НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ПРИЄДНАЛИ:

Корж Валентина, Торонто, Канада	1
Харченко Любі, Дон Міллс, Канада	1

**

— Тут два більярдні столи і аж сорок ків. Навіщо так багато?

— На випадок бійки між гравцями, щоб і глядачі могли взяти участь.

**

— Що не кажи, а книжки приносять людям користь!

— Ти так думаєш?

— Звичайно. Ось твій покійний дядько залишив нам цю бібліотеку, за яку нам тисяч п'ять дадуть.

УКРАЇНСЬКА ФІРМА
ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

ALASKA Fuel Ltd.

425 JANE STREET

Toronto 9, Ontario

24-годинна скора і солідна
обслуга!

Чищення і naprawа форнесів
безплатна.

Телефонуйте вдень і вночі
на телефон: 766-3040

Обслуга гарантована!

Е. ДУМИН

пропонує

ВЕЛИКИЙ ВИБІР

чоловічих, студентських

і хлоп'ячих костюмів

НА ЗИМОВИЙ СЕЗОН

як також різних фасонів

і кольорів

СОРОЧКИ.

550 QUEEN STREET WEST

Toronto, Ontario

Tel.: 364-4726

АРКА ЗАХІД

2282 BLOOR STREET WEST

Toronto 9, Ontario

Tel.: 762-8751

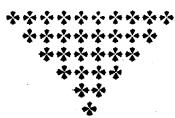
В нас можна набути книжки, українські часописи та журнали, пластинки, друкарські машинки, різьбу та кераміку, полотна, нитки і вишивки.

Масмо великий вибір дарунків на різніоказії.

Просимо ласкаво нас відвідати!

Ціна 50 центів
в США і Канаді

If not delivered please return to:
МОЛОДА УКРАЇНА
Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Concrete Forming London Ltd.

LONDON, ONTARIO

(Foundations and floors.)

ПЕРША УКРАЇНСЬКА ОПАЛОВА ФІРМА **FUTURE FUEL OIL LTD. & SERVICE STATION**

945 BLOOR STREET WEST
Toronto, Ontario

24-ГОДИННА СОЛІДНА
І СКОРА ОБСЛУГА!

Чищення і направа форнесів
безплатна.

Скористайте з доброї нагоди
і замовляйте оливу в нас

Наші телефони:

Tel. Office: 536-3551

Tel. Night: 762-9494

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- Платить до 7% за заощадження
- Малі і великі, особисті і моргеджові позички
- Життєва асекурація на ощадження до \$ 2.000 позички до \$10.000
- Особисті чеки; чеки для подорожуючих
- Оплата за газ, електрику, воду і телефон
- 22 роки на службі Рідного Народу.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ!
ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ в
SO-USE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.

406 Bathurst St., Toronto 2B, Ont.
Branch Office:

3338 Lake Shore Blvd.,
Toronto 18, Ont.

ОЩАДЖЕННЯ – важливий засіб виховування молодого покоління.

ЗАОЩАДЖУЙТЕ ПОСТИЙНО В

ФЕДЕРАЛЬНИЙ
КРЕДИТОВІЙ КООПЕРАТИВІ

“САМОПОМІЧ”

2351 West Chicago Avenue, Chicago 22, Illinois, USA.

HUmboldt 9-0520

5% ОПРОЦЕНТУВАННЯ ВКЛАДІВ (платне двічі на рік)

“КОЖНА СУМА ВКЛАДУ ВРАЗ З УСІМА ФОНДАМИ
МАЄ СВОЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ”.